

MAGYAR HÍR- LAP

4 lei

Taxa postală plătită și aprobată de Dr. Gen. P.

ROMANIA

EUROPOSTA

Nagys. Ramaszetter Róbert urnak.

1-2. BUDAP

Főszerkesztő:
dr Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
V. évfolyam, 278 (1424) szám * Vasárnap, 1936 december 6

Főmunkatárs:
dr Gyárfás Elemér

Az angol miniszterelnök a parlament előtt lényeges nyilatkozatot tett a király házasságáról

A királyt semmiféle korlátozás elhatározásában, bárkit vesz feleségül, az királyné lesz

A kormány nem hajlandó a jogi helyzet megváltoztatására törvényt javasolni

Londonból jelentik: Az alsóház délelőtti tanácskozásait pénteken délután is folytatták, s ez alkalommal Baldwin miniszterelnök újból megjelent az ülésen. A délelőtti ülésen — mint már jelentettük, — a miniszterelnök nyilatkozott, hogy a király házassági tervéről egyelőre még nincs nyilatkozni valója, mert a kérdés még nem érkezett döntő fordulathoz, de majd a kellő pillanatban nyilatkozni fog a kormány. A miniszterelnök akkor távozott, s a parlament körében úgy tudták, hogy a királlyal és királyi családdal van állandó érintkezésben. Újabb nyilatkozatot a kívülről érkezett hírek folytán hétfőnél hamarabb nem vártak.

Annál megdöbbenetlenebb hatott tehát, hogy Baldwin délután ismét megjelent a parlamentben. Néhány percre halotti csönd támadt.

majd az ellenzék vezére, Attlee őrnagy felállt és kérdést tett a miniszterelnökhöz, vajjon nincs-e valami hozzátenni valója a délelőtti kijelentéseihez?

Baldwin nyomban felelt és ezeket mondotta:

— De igen. A lapokban is, a közönségben is mind erősebben kialakult az a híresztelés, hogy a király akként is házasodhatik, ha felesége nem lesz szükségképpen királyné. Az ilyen hírtérjedéssel szemben jónak látom, ha nyilatkozom. A mondott házassági lehetőségről való felfogásnak nincs semmi alkotmányjogi alapja. Jogrendszerünk nem ismeri

a balkézre kötött házasság intézményét, s annak a nőre vonatkozó jogkorlátozását. A királyi házasságokról szóló 1772. évi törvény se vonatkozik magára a király személyére, csak a királyi család tagjaira mondja ki, hogy házasságuk semmis, ha ahhoz a király a nagy pecsét alatt nem adta hozzájárulását. A mostani eset nem tartozik e törvény alá;

magának a királynak a házasságához nem szükséges semmiféle más hatóság beleegyezése. Akit a király nőül vesz, az a házassági törvények értelmében szükségképpen királyné lesz, s élvezi ez álláshoz fűződő jogi helyzetet és kiváltságokat. Gyermekét a trónutódlás egyenes vonalába kerülnek.

— Ezt a következményt — folytatta Baldwin — csak egy megváltoztató törvény útján lehetne elhárítani. A kormány azonban nem hajlandó ilyen törvényt javasolni. Különben is a felvetődött kérdés az egész birodalom ügye, tehát az említett megváltoztató törvényhez a gyarmati társállamok beleegyezése is szükséges. Érdeklődtem náluk és meggyőződtem, hogy ezt a beleegyezést nem fogják megadni. Célzerűnek tartom, hogy e kijelentésekkel eloszlassam azt a nagyon elterjedt félreértést, ami ebben a kérdésben támadt.

Attlee őrnagy néhány szóval válaszolt a miniszterelnök nyilatkozatára. Kijelentette, hogy az ügy feletti további tárgyalást az ellenzék részéről se tartja helyénvalónak. A parlament azonnal el is napolta további ülésezéseit.

Lady Simpson távolmarad Londontól, míg nem dönt a király

Londonból jelentik: Simpsonnének az angol fővárosból való távozását általában úgy értelmezik, hogy teljesen szabad kezét akar adni Eduárd királynak, hogy megváltoztathassa álláspontját. Valószínűnek tartják, hogy mindaddig távol marad Londontól, amíg a jelenlegi alkotmányjogi válság megoldódik.

Simpsonné a franciaországi Evreusban tizórázott, majd hosszabb ideig telefonon beszélgetett Londonnal, ezután pedig gépkocsiján eltávozott Rouen irányában. A Reuter-ügynökség jelentése szerint pénteken Simpsonné Varseillesbe érkezik. Varseillesben Simpsonné részére kibérelték Lady Mandl villáját. Új személyzet érkezett és nagytakarítást rendezett. A portás nem volt hajlandó az újságíróknak semmiféle felvilágosítást adni.

A KÖZÖNSÉG RÉSZVÉTE A KIRÁLY ÉS KIRÁLYI CSALÁD IRÁNT.

Londonból jelentik: Az angol társasági életben és a közönség minden rétegében nagy a részvétel a király és királyi család iránt. A színházi előadások előtt a királyhymnuszt nagy lelkesedéssel és tüntetően éneklék. A közönség lemondott a nyilvános helyiségekben eddig szokásos esti táncokról. A királyi palota előtt állandóan nagy közönség tolong és többször fel-felhangzik a király melletti éljenzés

Mindazok az iparok, melyek a koronázási előkészületekben érdekelve voltak, hirtelen abbahagytak minden ilyen irányú munkát. A szállodai ipar, a gyapjúgyárak, az edénygyárak különösen nagyon kérdéses helyzetbe kerültek nagyarányú előkészületeik, s erre tett befektetések miatt. Ennek a hatása a tőzsdén is mind aggasztóbban mutatkozik.

AZ „UNIVERSUL“ REJTÉLYES KÖZLÉSE AZ ANGOL ESEMÉNYEKÉRŐL.

Bucuresti. Saját tud. Az Universul mai száma első oldalán Stelian Popescu aláírásával a következő nagybetűs, mind a nyolc hasábon keresztülírt közleménnyel jelent meg:

Kérjük olvasóinkat, vegyék tudomásul, hogy Angliában sokkal súlyosabb dolgok történnek, mint amiket tegnapelőtt óta ismerünk, de nem írhattuk meg, mint ahogy nem írhattunk meg mindent ma sem, mert a nálunk uralkodó abszurd felfogás miatt a románoknak nem kell tudniok azt, amit a világ minden lapja közöl, s amit az egész angol nép tud ma már. Így akarja ezt a kormány. Ismételjük tiltakozásunkat, hogy tudja meg mindenki, mily nehéz időket készít elő számunkra a cenzúra és a sajtótörvény.

(Tudósításunk folytatása a 3-ik oldalon.)

Adj, amig tudsz, s ami töled telik

Négyszáz év óta nem volt olyan kemény és hideg tél, amilyen lesz az idén, — ezt írják és mondják az időjárás tudomány szakértői. A légköri viszonyok szabályainak az ismerete mindenesetre nagyon fejlette változott, s a tudományos bizonyossággal való jóslást már senkise tartja lehetetlenségnek. Tehát számolhatunk vele, hogy csakugyan óriási fagyhullám fog nem végigszaladni, hanem dermedten megállani a világ fölött. És dermedtté változtatja maga alatt a világot hetekre, hónapokra. Átjárja hideggel és faggal az embernek testét, ha azon nem lesz melegtartó ruházat. Ránehezedik a lakásokra, a szobákra, ahol nincs fűtés, vagy nincs amiből fűteni. Az éhezést kiegészíti a fázással, hogy tökéletes legyen a nyomor. Megkeményíti, szoborszerű szilárd-ságúvá merevíti az inséget.

Olyan súlyos lesz az idén ez a megmerevedés az emberiség tagjain, amilyen még nem volt négyszáz év óta. Ezt jelenti az az időjós-lás, mely olyan iszonyú hideg tél jöttét hirdeti, amilyenben 400 év óta nem volt része az emberiségnek. De ha ilyen jóslás nem volna, akkor is megremegve kell gondolnunk a télre, mint minden télre, mely bezárja a fagyba a földet, hogy elaléjon és meghaljon a tavaszi föltámadásig. Sok szépet is hoz a földnek ez a jégrabsága, ez a hóval fődött fehérsége. Pihenés a természetnek, egészség a levegőnek, változatosság és szánkázó vígalom azoknak, akik meleg ruhával és jól fűtött lakással, s ápoló és vérszaporító táplálkozással tudják el-látni magukat. De mi lesz azokkal, akiknek így nincs meg az ellátásuk? Tavaszkor, nyáron, ősszel még a nyomorgó is valahogy vonsozhatja az életét, mert a hideg ellen nem kell védekeznie s táplálék még kinn a természetben is akad a számára. De télen még gyökeret se tud előkaparni magának a földből és meztelen bő-rén, rongyain vagy vékony ruháján át velőig belehasít testébe a hideg. Ha valahol fődél alatt tud is lenni, azt a lakást is fűteni kelle-ne, máskülönben oda is benyúl a fagy a dider-gő életek után és megfojtja azokat. Táplálék is kellene ezekbe a didergő testekbe, hogy a vért keringésbe hozza s legalább így fejlesszen ki bennük ellenálló belső melegséget. Máskülönben az éhség is sietteti a megfagyást, vagy az életek megbénulását.

A tél megszászszorozza, megegerszerezi a szegények nyomorát. Iszonyatos kérdőjeleket állít minden küzdő élet fölé. Megbírtok-e engem, át tudtok-e hatolni rajtam? Ezt kérdik a kérdőjelek. Ha nem tudtok átvergődni rajtam, én járlok át titeket; megszánlak, átöllelek és elviszlek benneteket rothadás szaga nélkül örök pihenőbe, hol nem kell többé fájni és küzdeni. A tél tündére így beszél a nyomorgók-nak és inségeseeknek. Jégvirágokat ír hideg szobájuk szennyes ablaktábláira; egész jégber-dőket, hol fehér fák fehér lángok mozdulat-lan lobogása között állanak, s a lázas képzelő-désnek így hoznak hírt a tüzről, mely eltűnt, hogy a fagy rajzaiban csak kísértétként jelent-kezzék. Hol van a meleg, mely elűzze ezt a kísértetet? Hol az élet tündére, mely megbír-kózzék a halálba hívogató tél tündérével? Hol az igazi barna fahasáb, mely piros lángokkal valóságos meleget terjesszen a kihült szobák-ba, a fagyos otthonokba? Hol a forró tejecke, a jóillatú leves és kenyér, mely átjárhassa a

Ha hó- és sárcipőt vásárol, akkor az csakis

CAURUM márkájú legyen

Az 1934 évi bucurești ipari kiállításon arany-
éremmel kitüntetve.

fázva éhező családok ezernyi és ezernyi szerencsétlenjének didergő, vonagló, elnyult testeit? Hol és hol a négy száz év óta nem látott kemény téllal szemben a gyöngék, a kimerültek, a betegek, a rongyosak, az éhezők és fázók segítsége?

Ott van a szeretetben és irgalomban, melyet minden emberszívre kötelességül rótt az Isten. A szegénység, az inség és nyomor nem Isten törvénye, hanem emberek által okozott élethiány. Az embereknek kell azt helyrehozniok, mert a természet erői mind rendelkezésükre állanak, hogy ahol hiány van, ott azt pótolni tudják. Csak igazságosság és jószág kell hozzá, hogy észrevegyék a maguk életfölszékében azokat a javakat, amikkel az elesetteknek, a hiányban levőknek tartoznak. A kemény telek, a megpróbáltatások idők mind figyelmeztetések e tartozás teljesítésére. Mennele zordabb életkörülmények nehezdednek ránk, annál több a kötelességünk egymás iránt. A szeretet és irgalom szavát ki oltotta a lelkiismeretünkbe? Meg tudja-e mondani valaki, hogy legelőször mikor melyik ember tanította erre a másik embert? Mikor kezdődött az első részvét, sajnálkozás és segíteni akarás az embertárs iránt? Bizony, ez nem tanult érzés, hanem természetből belénk idegzett ösztön. Olyan, mint az élet ösztöne. Ebben van az éhezők és fázók segítsége.

Nem szabad ezt az Istentől adott jószág-ösztönt elnyomnunk a tanultság sok mindenféle elméletével és kitalálásaival. Vannak efféle elméletek a szegényeken való segítség felől. Ezek mondják, hogy a jótékony, a kegyes jóindulat nekibuzdulása nem helyes, mert felburjánkoztatja a koldulást, az élhetetlenséget, az alamizsnákra utazó csalást és képmutatást. Alkoldusokat tenyészt, akik elveszik a segítséget más, igazán rászoruló szegények

elől. Ebben az állításban van valami igazság, de mégse annyi, hogy emiatti óvatossággal ürügyet kapjunk a jótékonykodás életöztönének elfojtására. Tegyük föl, hogy száz alamizsnakérő közül kilenvenkilenc nem érdemli meg adományunkat, csak egyetlenegy van, aki valósággal rászorul a segítségünkre. Vajjon nem éppen attól az egytől tagadom-e meg az alamizsnakodást, ha okoskodni kezdek, hogy válogatni kell, bírálgatni kell és kételkedni kell a kéregetőkben. Inkább jusson 99 meg nem érdemelt segítséghez, mintsem egyetlenegy igazán rászoruló elessék attól a segítség-től.

De ilyen 99:1 arány valójában nincs az alamizsnakérők között. Ha vannak is család koldusok, de nincs annyi, hogy néhányuk miatt elzárjuk a szívünket a többitől. Ha már valaki kérésre nyújtja a kezét, ahhoz nagy-nagy emberi lealázódást kellett átélnie, míg idejutott. Senkise kér könyöradományt más-tól kedvtelésből, mert bizony ennek szégyene van, hiszen azt vallja be általa, hogy élete valami hiba és tökéletlenség miatt hátramaradt. Ilyen önvalomásokra nehezen szánja rá magát a legegyszerűbb, a legmegpróbáltabb ember is. Inkább tehát azt vehetjük igazságnak, hogy sokkal, de sokkal több a jótékony-ságra szoruló, aki rejtegeti, titkolja a maga elesettséget; sokkal, de sokkal több az ilyen, mint a szakmáskoldus. Tehát nem ez utóbbiakra kell gondolnunk, hanem a rejtett szegények nagy sokaságára, akkor a jótékony-ság gyakorlását minden ellenkező elmélettel szemben szükségesnek fogjuk látni.

Adj, amíg tudsz, s ami töled telik, — a jótékony-ságnak csak ez lehet a szabálya. És ezzel az elhatározással különösen a mi népkisebbségi magyar társadalmunknak kell magán belül a jótékony-ság életöztönét mind tökéle-

tesebbé tennie. Össze kell tartanunk azért is, hogy a rejtett szegénység esetét gyöngéden ki-kutatni tudjuk, s észrevétlenül segítséget vi-gyünk oda. És ne mondjuk azt se, hogy mind-nyájan szegények vagyunk, tehát hogyan is tudjunk máson segíteni. Időnkint fillérek, ke-nyérszeletek, ruhadarabok, a tüzelő fából egy-egy hasáb még a szegény háztájáról is kike-rül, hogy összegyűjtve lényeges segítség tud-jon lenni azokon, akik dideregve fáznak és betegen éheznek. Aztán a lelki vigasztalás is nagy segítség, amit egy-egy elcsüggedt család-hoz odavihetünk. Az ilyen lelki adományból mind nagyobb testvériség lesz, mely társadal-munkat méltóvá teszi arra, hogy az első ke-resztények élete megújulni tudjon benne s egymás szeretetéből valami csodálatos önbizal-om tudjon fakadni bennünk.

Még sokat lehetne mindezekről beszélni. Akik fölényesen elmosolyognak rajta, azok-nak figyelmébe ajánljuk, hogy a gazdagság, az önzés, a kiemelkedő helyzetekben levés még nem alkotott semmit. Furcsa látszat az, hogy nagy építményekről, országokat összekötő útakról és egyéb hasonló alkotásokról esetleg aranybetűs emléktáblák is hirdetik, mintha létrehozójuk egyik-másik híres-neves ember lett volna. Pedig az alkotásban ő csak tervező, szervező, felügyelő volt, de a létrehozó igazi munkát, a kőről-kőre rakó névtelen munkát többnyire mind-mind szegény, küzködő, nap-ról-napra a koldus-sors ellen viaskodó embe-rek végezték. Ahogyan ők a nyomor ellen a munkában találtak menedéket, annak a kife-jezése a földön minden alkotás. Nélkülök-nincs magasra jutás. Nincs még emléktábla-se, hisz erre is az aranyos betűkkel írt neve-ket egy-egy névtelen szegény vési bele.

Érdemes szeretni és segíteni a szegénye-ket. És ha mindnyájan szegények vagyunk, akkor is érdemes egymást szeretnünk és segí-teniünk.

◆◆◆◆◆
CSAK ÖT DARAB FAT. Timişoara, Saját tud. A Katolikus Női Misszió három városrészben végzett eddig atgygyűjtést a sze-gények részére. Most a második kerületi szer-vezet végzi vasárnap a gyűjtést a kerületé-ben. Ebben a városrészben is minden utcában megjelennek a fagyújtó kocsik és minden egyes ház előtt megállnak. „Csak öt darab fat” a jelszó és mindenki hozzá fog járulni a szegények téli tüzelőfájának gyarapításához.

Főnyeremény

Irtó: Békelly Józsei

Copyright by Publicitas Press Service and Magyar Lapok

— Kihúzták! — kiáltott fel az asszony. Az újságot kezében magasba emelte és át-ronított a másik szobába, ahol az ura a paplan alatt összekuporodva feküdt. Az asszony kiáltása közvetlen az elalvás előtti boldog önkívülethől riasztotta fel.

— Mi? — dörögte a férfi és választ nem várva, a fal felé fordult.

— Kihúzták a sorsjegyet. Mégis csak nekem volt igazam!... Míndig csak nekem van igazam!... Ha valaki olyan élhetetlen, mint te, leg-alább hallgasson a felesége tanácsára... Ugy-e, megmondtam, hogy egyszer kihúzzák! — áradoz-tott az asszony, közben felgyújtotta a villanyt, körültáncolta a szobát, végül leült az ágy szé-lére és a paplanra tette az újságlapot.

A férfi felült. Csak most szállott el fejből az édes szédület. Most értette meg, hogy mi történt velük. Ez lesz életében az első pénz, amiért nem kellett keservesen megdolgoznia. Kezébe vette az újságlapot.

— Hol? Hol van? — kérdezte kíváncsian és türelmetlenül.

Az asszony mutatójával rábókolt a 73.215 számra. Vékony, fehér ujjá remegett az örömtől és az izgalomtól.

A férfi megkereste a számsorok elején fel-tüntetett nyereményösszeget. Kétszer is jól meg-nézte. Utána bambán nevetett az asszonyra.

Másnap Seregiekhez látogató érkezett tenger-menti vidékről. Irmus néni, az asszony nagy-nénje, akinek szállodája és vendéglője volt egy fűdőlőhelyen. Seregine megörült a rég nem látott rokonnak. A nagy örömben még azt is kiko-

tyogta, hogy kihúzták a sorsjegyüket.

— S mennyit nyertetek? — kíváncsiskodott Irmus néni.

Seregine megijedt. Ösztönösen érezte, hogy azt nem lehet elárulni. A válasz helyett rejtjelme-sen mosolygott.

A kedves rokon megértette a titkolódzás okát. Ezek bizonyosan attól félnek, hogy kölcsönt kér tőlük. Pedig Isten látja a lelkét, eszébe sincs ki-használni a kedvező alkalmat. Legalább is nem ilyen hirtelen. Majd egy-két hét múlva. Ott lenn a tenger partján. Kitalál valami ürügyet a pezsgős vacsorára. Az sokkal jobb alkalom az ilye-mire. Egyelőre meghívja őket egy-két hétre, vagy ameddig jól érzik magukat.

— Édes Editkém, tudod, hogy én voltam sze-gény megboldogult édes anyádnak a legkedve-sebb testvére. Nagyon boldoggá teszel, ha lejöt-tök hozzánk pár hétre.

Seregiek elfogadták a meghívást.

Az étterem nap-nap után megtelt vendégek-vel. A szállodát már az állomáson melegen ajánlották az újonnan érkező nyaralóknak. Az ember kíváncsi természetű. Mindenki látni akarta a házaspárt, amelyik megnyerte a fő-nyereményt.

— Hibetetlen szerencséd van, — újsá-golta Irmus néni, amikor hazaérkezett. — Meg-ütötték...

— A főnyereményt? — kérdezte a fűdőlő-orvos a vendéglősnétől.

— Persze, hogy azt! — hagyta jóvá a föl-tevést Irmus néni, aki azonnal felismerte a föl-tevés üzleti értékét.

Igy történt, hogy mire Seregiek megérkez-tek a tengerpartra, már az egész fűdőlőtelep telve volt hírükkel.

Mindenki látni akarta őket. Mindenki a kö-zelőke szeretett volna ülni. És ha valakit az a kitüntetés ért, hogy Irmus néni bemutatta a

szerencsés pesti rokonoknak, az egyenesen sze-rencsésnek érezte magát. Nem mindennap ülhet az ember egy asztalnál ilyen kiválasztott lé-nyekkel.

A vendéglő és szálloda sohasem remélt for-galmat ért el. Irmus néni már a harmadik hé-ten rájött, hogy a kölcsönnél sokkal jobb üzlet, ha minél tovább marasztalja Seregiket.

A házaspár kitűnően érezte magát a szíves és előzékeny rokonnál. Maradtak is egészen szeptember végéig.

Az elutazáskor Irmus néni egy brilliáns gyűrűt ajándékozott Editnek.

— Ezt még megboldogult édesanyádtól kap-tam, — hazudta a derék asszony, hogy Seregine valahogy vissza ne utasíthassa az ajándékot.

— Ha édesanyámé volt, úgy elfogadom, — jelentette ki Edit kegyesen.

Hogy miképpen terjedt el az ilyen hír, azt maguk Seregiek sem tudták. De mire hazaér-keztek, már tudta az egész ház, értesült róla a rokonság, jóbarátok és ismerősök. Meg is mon-dották nekik: „Igazán nem szép tőletek. Se szó, se beszéd, elutaztok nyaralni. Még csak nem is értesítettetek bennünket a szerencséről. Ni, Editkének milyen gyönyörű gyűrűje van. Megér vagy kétezer.”

Az viszont igazán tiszteletreméltó, hogy nem költöztek nagyobb lakásba és nem vettek autót.

— Bizonyosan valami nagyszabású ázletbe fektetitek bele pénzeteket, — vélte Tasnádi, Se-regi egyik régi ismerőse.

— Hát, olyasmi, — jelentette ki Seregi ti-toztatosan.

Aztán jött valaki egy elmés szerkezettel.

— Kérlek, Jóska! Semmi, de semmi rizikód nincs veie. Inggomb automata. Megcsinál negy-vezretet egy nap. En már mindent megszerve-tem. Megvan a gép. Megvan a piac. Te csak e

Legyen ura az idegeinek!

Nincs itt szó arról, hogy valakivel szemben felmerült nézeteltérése, vagy esetleg konfliktusa alkalmával uralkodjék az idegein. Hanem az általános idegességi állapotról, melynek különös kihatásai vannak az emésztőszervekre. Mert ilyen esetekben a legsúlyosabb következmények léphetnek fel, amelyek a szervezetet egészében támadják meg. De az önuralom nem mindég lehetséges és ilvenkor egy komoly gyógyszerhez kell fordulnunk.

Egy ilyen sepicális szer a világhírű „Gastro D.”, amely egyensúlyba hozza a megzavart idegrendszert és így közvetlenül befolyásolja az emésztőszervek működését. Néhány hétig tartó Gastro D. kúra után teljesen megszűnik gyomoridegessége és ezzel egyidejűleg ismét visszanyeri étvágyát, normális testsúlyát és munkaképességét.

Gastro D. kapható az ország összes gyógyszerertáiban és drogériáiban, vagy postán megrendelhető 130 lei utánvét mellett Császár E. gyógyszerertáiban, București, Calea Victoriei 124.

(Tudósításunk folytatása az első oldalról)

Baldwin és a canterbury érsek a királynál

Haladékidő a házassági tervre

Londonból jelentik: Baldwin miniszterelnök a péntek esti minisztertanács után a Belvedere palotába hajtatott, ahol 50 percig tanácskozott az uralkodóval. A tanácskozás összefüggött azzal, amit a miniszterelnök az alsóházban a gyarmti társállamok álláspontjáról mondott.

Baldwin a tanácskozás eredményére várakozó újságíróknak a következőket mondta:

— Este fél tízkor felkeresem Simon belügyminisztert. Ajánlom az uraknak, hogy ne vesztessék tovább idejüket. Különbön szombaton délelőtt ismét minisztertanács lesz.

Az uralkodót azután a canterbury érsek kereste fel a kihallgatása 20 percig tartott. A kihallgatás után az érsek magaszövegezte nyilatkozatot adott a sajtónak:

— Vasárnap Anglia minden templomában imát mondanak, — szól a nyilatkozat, — hogy Isten viselje gondját Angliának ezekben a nehéz percekben s fordítsa el felőle a bajt és a katasztrófát.

— A döntés előtt mindenkinek kötelessége hallgatni — mondja tovább a nyilatkozat. — mert meggondolatlan híresztelések beláthatatlan következményeket vonhatnak maguk után.

Háttérben vagy, mint biztos anyagi garancia. A tiszta jövedelem harminc százaléka a tied.

Három hét múlva Seregit egy induló gyár alapításához hívták meg. Csak a Sziklaszilárd anyagi bázist kellett biztosítani, mint harmadik társ.

Az első két üzletnél Sereginek holmi ostoba, belső gátlással kellett megküzdenie. A következő üzleteknél már okosan viselkedett. Pontosan úgy, amint egy komoly gazdaghoz illik.

Alig egy év elteltével Seregi három kisebb vállalatnak és két gyárnak volt a társtulajdonosa. Az üzlet érdekében kénytelen volt lakást változtatni és autót vásárolni.

A négyszobás, ujonnan berendezett lakás felavatásánál a rokonok, tisztelők és barátok megállapították, hogy Sereginek nemcsak szerencséje van, hanem a mérnök olyan üzleti zseni is, amilyen minden században csak egy születik. Mert az emberek általában nem tudják kihasználni szerencséjüket. Hanem Seregi megmutatta, hogy mit lehet és mit kell a pénzzel csinálni.

Az ünneplők éjjel felé eltávoztak. Sipes mérnök, Seregi gyerekkori jóbarátja, még maradt pár pohár borra. A bucsuzásnál azt kérdezte a kiválasztott lénytől:

— Mondd meg őszintén, milyen összeget nyertetek?

Seregi hosszan nézett régi pajtása szemé közé. Aztán őszintén választolt a kérdésre.

— De pajtás, kettőnk között marad. Százötven pengővel huzzák ki a sorsjegyet.

— Jó vicc. Fiam, ez nagyon jó vicc. Nekem azonban mesélhetsz. Azt hittem, velem őszinte leszel.

Seregi csak nézett. Bámulta pajtása elképedt arcát s belátta, hogy akár úgy volt, akár nem, neki ezután már vállalnia kell a főnyereményt.

MATADOR
MINTRE
X

SZENZÁCIO

Lei **9.250.-** váltoáramra.
Lei **10.000.-** egyenáramra és váltoáramra.

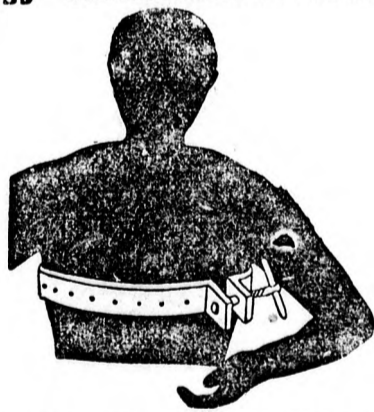
- A nagyközönség részére egy szenzációs 4+1 lámpás superheterodyn - októdával és duodiode - triódával.
- Ujszerű konstrukció
- Rövid-, közép és hosszuhullámon.
- Nagy szelektivitás nagy hang-erősséggel.

PHILIPS RADIO

Az angol parlament mindkét házában külön csoport alakult a király lemondása elhárítására

Londonból jelentik: A király házassági terve ügyében az alkotmányjogi helyzetet tulajdonképpen az élte ki, hogy a munkáspárt

Mint egy vasabroncs a mell körül

így érzi a légzésnél az érlemeszesedésben szenvedő. A szédülési esetek, fülzúgások, stb. mellett a légzési nehézségek a 40 éven felüli kornál már az érlemeszesedés jelenlétét is jelentik.

Az egyetlen gyógyszer, amely ezen betegség összes tünetaira erősen hatással van a Dr. Mladejowsky-féle Sklerolsyrup.

Sklerolsyrup oldja a vérerekben a mézsavakat. Ilyen módon a vérkeringés újra normális lesz, a szív nyugodtan tovább dolgozhat és sorjában eltűnnek az érlemeszesedés minden tünetei.

Diabétikusok Sklerolsyrup „D”-t vesznek, mely cukor nélkül készült.

Az „Arteriosklerose und ihre neue Behandlung mit Sklerolsyrup Prof. Dr. Mladejowsky”. („Érlemeszesedés s annak kezelése.” c. kiadvány), amelyben számos hálálkodó és köszönő levél van betegekől és orvosoktól, drogériákban és gyógyszerertárakban díjmentesen kapható, vagy kérésre szívesen küldi postán a főmegbízott: E. & L. Cioară București, III. Str. Speranței 37.

is a Baldwin álláspontját támogatja. A helyzet enyhítésére úgy az alsóházban, mint a lordok házában kialakulóban van egy külön csoport, mely arra törekszik, hogy elhárítsa a király lemondását.

A király személyes barátjai azt tanácsolják neki, hogy egyelőre mondjon le házassági tervéről, mert Simpsonnét ugyanis csak 5 hónap múlva tudná feleségül venni. Addig meg lehetne szerezni az angol nép hozzájárulását s meg lehetne törni a kormány és a gyarmatok ellenállását. Simpsonnét is a király barátjainak tanácsára hagyta el Angliát.

Arról, hogy a király miként fogadta a tanácsokat, nincs értesülés.

ROKONSZENV-TÜNTETÉS A KIRÁLY MELLETT

Pénteken a késő éjszakai órákban a londoniak a királyi palota előtt nagy rokonszenvtüntetést akartak rendezni a király mellett. A rendőrség a tüntetőket szétszálta. A tömeg ezután a yorki herceg (a trónörökös) lakosztálya előtt csoportosult, elénekelt a nemzeti himnuszt, majd az uralkodót éltette. A tömegből ilyen kiáltások hangzottak: *Edwardnak igazsága van! Edwardot akarjuk! A dél-walesi út után nem hagyhatjuk cserben uralkodónkat!*

Londonban egyébként remélik, hogy a házassági ügyet sikerül elsimitani.

LADY SIMPSON VERSAILLESBŐL IS TOVÁBBUTAZOTT

Párizsi jelentés szerint Lady Simpson pénteken éjjel Bloisba érkezett. Az éjszakát szállodában töltötte, majd továbbutazott Cannesba, ahol valószínűleg a Rogers-család vendége lesz.

Meghalt Molnár Sándor bácsi, a leg- öregebb bucuresti hordár

Bucuresti, december hó.
Eltűnt egy szívfolt Bucuresti életéből. Az öreg hordár, aki a Calea Victoriein a Splendid szálloda tájékán állt, vagy üldögélt hosszú éveken át, s piros sapkájával, hosszú ősz szakállával, kopott barna kabátjával az utca, a tér elmozdíthatatlan tartozékának, örökös berendezési tárgyának tűnt fel, a vén Molnár Sándor bácsi nincs többé.

A HORDÁROK KORELNÖKE.

Nyolcvanegy telet ért s ő volt a legöregebb hordár a román fővárosban. Büszke is volt erre. Nemrég lefényképezte magát s reszkető, de még mindig nyílt értelmet és alapos iskolázottságot eláruló vonásaival ráírta a felvételre:

Decanul hamalilor din Bucuresti, No 126.

Ami annyit jelent, — magyarul a csengő magas tenor hangján, ha történetesen olyanok mutatták meg a képet, aki nem tudott románul, — hogy a bucuresti hordárok korelnöke.

Az utóbbi időben már nem is bírt ácsorogni a sarkon, ahogy ezt a hordármesterség megkívánja. Kis, háromlábú széket vitt ki magával s azon üldögélt reggel nyolctól este hétig. Ez volt az ő pontos munkaideje. Minden este hét órakor fűrgén felpattant tábori székéről, összeeszkva hóna alá csapta azt és gyors, vonuló léptekkel megindult a külváros felé, ahol szegényes lakása volt.

— *És mit csinál otthon Molnár bácsi?* — kérdeztem egyszer.

— *Olvassom a bibliát,* — felelte. — *Mert engem csak a Jóisten vár otthon, senki más.*

Nagy élete volt, két felesége is, de gyermekkel nem áldotta meg az ég. Azért maradt agg napjaira egy-egyedül. Megjárta Amerikát is és valamikor jómódban élt, de második felesége kiforgatta házából s ennek a keserűségét holtá napjái hordozta szívében. A temetésén csak a szomszédok voltak jelen, szegény külvárosi emberek, akik az aggyastán ácsorgó helyének környékén gyűjtötték össze a temetésre szükséges pénzt. Mert Molnár Sándor bácsi mindössze ötvenkét leit és ötven banit hagyott hátra.

Milyenek lehettek utolsó napjai? Hogy hal meg idegenben egy ilyen egyedül maradt, nyolcvanegy éves ember?

HARMINCEZER LEI.

Elmentem az Arhanghel utcába, ahol az öreg az utolsó tíz esztendőben lakott. A világ vége ez már. A boldogtalan kis viskókkal szegélyezett, sáros utcácska bulgár kertészek káposztaföldjeire torkollik s a rozoga rácsos kerítésen, amely a vén magyar számára annyi idő óta a hazatérés megnyugtató képzele volt, alig lehet megtalálni az utcaajtó kilincsét.

— *Itt lakott az az öreg hordár, aki a napokban halt meg?*

— *Igen... Becsületes, jó ember volt domnu Alexandru... Sokat mesélt nekünk az emlékeiről, a tapasztalatairól. Ugy, hozzászoktunk már, hogy egészen rosszul érezzük magunkat, amióta nem matat esténként odalenn a pince-lakásban.*

Egészen az udvar végében hangzott el ez a párbeszéd. Párvulescu cipésmester roska-dozó falu lakása előtt, amelyhez már csak fűkamarák, tyukketrecek és disznóolalak csatlakoznak zeg-zugosan, ázottan, rosszillatúan. Az egyik ől tetejére nyílt barna pokrócok voltak kiterelve, lent pedig, a baromfi-lábnymosó sárban felhasogatott, feldult szalmazsák.

— *Ez az öreg hagyatéka?* — kérdeztem megillatódve.

— *Igen,* — felelte a cipész felesége. S minthogy tekintetem magyarázatkeresően szegődött a szalmazsákra, a kérdést mintegy megelözve, gyorsan megadta a felvilágosítást:

— *Mi turtuk fel; pénzt kerestünk benne. Hogy el tudjuk domnu Alexandrut temetni. Mert ezelőtt két évvel még volt az öregnek harmincezer leie a házában. De kivette s még se tudjuk, hogy a pénz hol van. Lehet, hogy elrejtette s magával vitte a tilkot, hová. De az is lehet, hogy kölcsönadta a magyarjainak, akikől magas kamatot szedett. Jobbára ebből élt az utóbbi időben. Mert a hordármes-*

terség már alig jövedelmezett neki. Pedig szorgalmasan kijárt munkahelyére: egy héttel a halála előtt még ott állt, szundikált a Calea Victoriein, inkább könyöradományokat kapott, mint munkát. Régi ügyfelei nyomtak kisebb-nagyobb pénzdarabokat a markába, jószívű urak, akiknek valaha gáláns szolgálatot is tett talán s akik akár szánalomból, akár saját emlékeik tisztelőre, — de szívesen adtak neki. Este aztán, hazajövet, azzal szórakozott az öreg, hogy rendezgette a pénzt, papirosokba göngyöltte, szelencékbe rakta, gyűjtögette-kuporgatta, kölcsönadta, visszavette — nem lehet tudni, milyen eredménnyel... Csak néhány leit találtak nála halála után...

AZ ADÓSOK.

Soha senki se fogja megtudni, mi lett az öreg hordár harmincezer leievel. Ha eldugta s még nem találta meg valaki, nem lesz többé, aki nyomára jusson. S ha kölcsönadta, nem lesz, aki behajtsa. Ninesenek Molnár Sándor bácsinak örökösei sem Bucurestiben, ahol született, sem a Csángóföldön, ahonnan családja a magyar szabadságharcot követő években az Okiráltságba számazott.

Egy adósnévsort azonban találtak hátrahagyott írásai között. Ime:

Albert Ferenc 4000, Florea 3000, Bakos Nagy János 1500, Bakos János Kicsi 3000, Csiki Mihály 2500, Pál János 7000, Maruczi 5000, Stern Miklós 1000, Orbán az ács 2000, János a csángó meghalt 1000.

De semmi feljegyzés, hogy hol laknak ezek, mikori keletű a kölcsönügylet s törlesztettek-e a tartozásból. Nem is fontos most már. Eltemették szegényt a református temetőben ingyenes szerfartással, ingyen-sírba. És senki se volt a végtisztességen az adósai közül...

IGY HALT MEG AZ ÖREG HORDÁR.

Két pici, egy-egy téglánál alig nagyobb ablak világítja meg gyéren a földes pince-lakást, amelynek a szobajelleget csak a falak vakolt volta adja meg némileg. Havi százhusz lei volt érté a bér, amit az öreg félvélenként fizetett, hogy kevesebb gondja legyen vele. Fával is ellátta magát félire: a szoba egyik falát plafonig rakott tűzifa takarja be. A festetlen vaságyat már összeeszküték s egy sötét sarokba támasztották a háziak, de különben minden butor és használati tárgy a helyén van ma is. Ott lóg a nagy, kajla-fogantyúju sétatót a falra erősített polcon, amelyen üvegek, csuprok és dobozok sorakoznak: primitív igények apró kellékei. A sarokban egyik lábára sánta kemence, amelyen az öreg maga kotyvasztotta ebédjét, mellette alacsony szék, amelyen melegedni szokott. A magasan fent derengő ab-

„Bölcsőre hulló fények és árnyak“

L. Burger óriási sikerű könyve a karácsonyi magyar könyvpiacra

A könyv, amelyről szó van, nemcsak óriási sikert ért el a német könyvpiacra, hanem — bátran mondhatjuk — valóságos forrongást idézett elő mindenfelé. Lehet-e erre beszédesebb bizonyosság, mint az a tény, hogy alig 2 esztendő leforgása alatt elérte a századik kiadást s azóta is szakadatlanul készülnek az újabb tízezres példányú német kiadások.

Nem csoda, hogy a külföldi sajtó is vilálgyorsan felfigyelt a nagyszerű irodalmi alkotásra s ma már angolra, franciára, olaszra, spanyolra, dán, norvég, svéd, holland, cseh és lengyel nyelvre is lefordították L. Burgernek, a breslauer Bergstadtverlag kiadásában megjelenő pompás kötetét.

Mi ennek a nagyszerű könyvnek a tárgya? A legmélyebb s ugyanakkor legkényesebb témák köré, amelyhez szakavatott kezek eddig még mertek hozzányúlni. Fények és árnyak történetek ki itt, amelyek az emberi élet legnagyobb titka teljesülésénél, a szüle-

KELYHEK,

ciboriumok, szentségtartók stb. legelősbbszerzési forrása:

Oberbauer A. Utóda

Magyarország legrégebb templomberendező és zászlókészítő vállalatja

Budapest, IV. Váci-utca 4. sz.

Alapítási év 1863. Tel. At. 83-3-44

75 éves cég.

lakszemek alatt a falhoz tolva keskeny asztal: alig férhetett rá egy busuló, vagy bóbiskoló ember két könyöke. Az asztalkán füstös-üvegű petróleumlámpa, amely előtt elárvultan, ki-nyitva a sokat forgatott, nyílt biblia.

A háziasszony meghaltottan mesélte:

— *Egész éjszakákon át ezt a bibliát olvasta. Olykor elaludt a nagy könyvre borulva, majd megint felriadt s olvasta a szentírást tovább. Néha ott érte a reggel, bóbiskolva az asztal mellett.*

— *És hogy halt meg a szegény öreg?*

— *Jó ember volt: könnyű halált adott neki az Isten. Csak nehezen tudtuk rábeszélni egy héttel ezelőtt: feküdjön ágyba, hamarabb meggyógyul úgy. De még akkor sem nyughatott. Minuntalan felkelt, lötyögött a szobájában vagy odaült az ő kedves, magyar bibliája mellé. Csak mikor egészen leverte a rosszullét, maradt vesztleg az ágyban. Ilyenkor, ha szüksége volt valamire, ezzel a hosszú léccel megkopogtatta ágya felett a plafont, s ezt a jeladást mi jól meghallottuk odafent és siettünk le hozzá, hogy enyhítsünk szenvedéseit. De a lába egyre jobban eldagadt; láituk, hogy a vég közeledik... És szerdán reggel zuhanást hallottam a pince-szobából. Leszaladtam, az öreg ép az ajtó elé esett s csak nagynehezen, tehetetlenül heverő testét az ajtóval tovább taszítva tudta benyitni hozzá.*

— *Elestem,* — panaszkodott. — *Már nagyon gyöngye vagyok. Bevégeztem az életemet.*

— *Ágyba fektettük, meleg teát adtunk neki, mire kissé jobban lett ismét. Dolgom volt, hát magára kellett hogy hagyjam. Melléje támasztottam a léceit, jelezze a plafonon, ha rosszabbul találná érezni magát. Két óra múlva nehéz hörgésre lettem figyelmes. Lefutottam hozzá: elkékkült arccal feküdt s görcsösen markolászta a léceit, de már nem bírt fel-emelni, hogy a plafonon kopogtasson nekünk. Még az ágyához sem értünk, mikor megrándult a teste, még egyszer felvetette szemhéját és vége volt.*

Kezembe vettem a gyalulatlan, másfél méter hosszú léceit, amelyet a nagyéletű, egy-egyedül maradt aggyastán iszonyatos halál-tusájában szorongatott.

És jelképnek éreztem a durva fadarabot.

És átborzongott rajtam a sir felé maguk-rahagyottan közeledők rettenetes végzete.

Jávör Béla.

Anglia visszahívja madridi követét

Kataloniában az anarchisták az uk

Londonból jelentik: A madridi angol ügyvivő a külügyminisztériumból utasítást kapott, hogy a spanyol területen élő angol alattvalókat, különösen a Madridban lakókat szólítsa föl a legsürgősebb elutazásra. A fölszólítás oka az, hogy a madridi angol követet valószínűleg visszahívják s ez időpont után az angol alattvalók életéről nem felelhetnek.

Madridból jelentik: A nemzeti csapatok 31 repülőgépe péntek délben megjelent a Rozales és Arguelles városrészek felett s ezekre gyújtóbombákat és légi torpedókat dobtak le.

Teneriffából jelentik: Az itteni rádióállomás közli, hogy az anarchisták Cazares Quiroga volt belügyminisztert és miniszterelnököt fogságra vetették. Quiroga arról nevezetes, hogy ő volt az, aki belügyminiszter korában a rendőrséget Calvo Sotelo monarchista vezér meggyilkolására uszította. E gyilkosság volt a közvetlen oka a spanyol nemzeti mozgalom kitörésének. Quiroga később az első spanyol marxista kormány miniszterelnöke lett, de a nemzeti mozgalom megindulásakor hamarosan lemondott. Mostani letartóztatása abból az okból történt, mert az anarchista szervezetek kisütötték róla, hogy Barcelonából menekülni akart.

A burgosi rádió jelenti, hogy *Companys*, a katalán köztársaság elnöke is az anarchisták foglya. Pár nappal ezelőtt azt a hírt terjesztették róla, hogy beteg. Ez a betegségi hír azonban csak ürügy annak a leplezésére, hogy lakásán elzárva tartják.

Barcelonából jelentik: A *Liberté* haditudósítója szerint Barcelonában s Kataloniában tovább dühög az anarchista rémuralom. A katalán kormány elmenekült s az anarchisták eddig 3000 embert tartóztattak le.

A rokkantak és hadiözvegyek nyugdíjügye a szenátus előtt

Dr Gyárfás Elemér szenátor felszólalt amellett, hogy a nyugdíjakat ne vegyék foglalás alá és a felemelt nyugdíjak színvonalán egyenlősítsék

Bucuresti. Saját tud. Gyárfás Elemér, magyarpárti szenátor két interpellációt terjesztett be a kormányhoz, a szenátus december 4-iki ülésén.

Az egyik a pénzügyminiszterhez szólt a rokkantak nyugdíjainak törvénytelen lefoglalása tárgyában:

— A *Monitorul Oficial* 1932 szeptember 212-ik számában közzétett katonai nyugdíjtörvény 34-ik szakasza határozottan kimondja, hogy: „A jelen törvényben biztosított nyugdíjak végrehajtás útján le nem foglalhatók, kivéve a polgári törvénykönyv 185. és 187. szakaszaiban írt eseteket. Ezekből semminemű levonás, vagy visszatartás nem eszközölhető, még az államnak, megyének, vagy községnek járó adótartozások címén sem.”

— Ennek ellenére a ciuemegyei adóhivatalok következetesen levonják a hátralékos adótartozásokat a szerencsétlen rokkantak és hadiözvegyek amugy is szerény nyugdíjából. Ez ügyben minden közbenjárásunk sikertelen volt, mert a ciuci pénzügyigazgató a miniszter úrnak egy rendeletére hivatkozik, amely azt az utasítást adja neki, hogy a rokkantak nyugdíjából is vonja le ezeket az összegeket.

— Minthogy az alkotmány rendelkezései szerint semmiféle miniszteri rendelet nem állhat ellentétben a törvénnyel, kérem a pénzügyminiszter urat: van-e tudomása ezekről a visszaélésekről? Létezik-e a rendelet, amelyre a ciuemegyei pénzügyigazgató hivatkozik s ha igen, hajlandó-e azt, mint törvénytelen, visszavonni?

Gyárfás Elemér másik interpellációja a hadügyminiszterhez szól, a rokkantak és hadiözvegyek nyugdíjainak egyenlősítése tárgyában.

Védekezzen a fogkö ellen!

Kalodont rendszeres használata eltünteti a veszedelmes fogkövet és megakadályozza az uira képződést.

3 kiváló tulajdonsága biztosítja a helyes fogápolást:

1. a speciális fog-és száj-zsappan enyhe habja alaposan megtisztítja a fogakat, ott is ahová a fogkefe nem juthat el;
2. a különlegesen finom tisztító anyag kifejezetten a fogzománcot, anélkül hogy azt megtámadná;
3. a Dr. Bräunlich által összedolított Sulforizin-Oleat fokozatosan távolítja el a fogkövet és megakadályozza az uiraképződést.

KALODONT

FOGKÖ ELLEN

összegükben folyósítandók. A folyó költségvetési évben ennek dacára a nyugdíjpénztár csak a súlyosan és százszázalékosan rokkantak számára folyósította a teljes nyugdíjat. A 80 százalékos rokkantaknak beírták ugyan könyvükbe a felemelt nyugdíjat, de nem fizették ki. A 60, 40 és 20 százalékos rokkantak és hadiözvegyek érdekében még ennyi sem történt.

A törvény értelmében kérem, hogy az 1936—37. évi költségvetésbe vétessék fel a teljes nyugdíjösszeg, az összes, tehát a kevésbé súlyosan rokkantak és hadiözvegyek javára is.

A parlament küldöttsége az uralkodó előtt

A király a válaszielíratra adott beszédben különösen kihangsúlyozta az ipar és földművelés érdekeit

Bucurestiből jelentik: Röviden megírtuk legutóbbi számunkban, hogy a parlament két házának felirati választát pénteken délben átnyújtották az uralkodónak. A király a kamara küldöttségéhez a következő beszédet intézte:

— Örömmel csatlakozom a kamara azon megállapításához, amely rámutatott a gazdasági helyzet javulására. Ezt a kereskedelmi és ipari tevékenység látható fellendülése bizonyítja. Ezt betetőzi a Mindenható akaratából való szép termés. Az ország védelme, a közlekedés és közegészségügy, ezeket kell először rendezni, hogy Románia biztonságban élhessen és a fejlődés útját követhesse.

A nemzetvédelem az ipar megerősítését és oly módon való megszervezését sürgeti, hogy igen rövid időn belül eredményeket mutasson fel. Másrészt megkülönböztetett figyelmet igényel a földművelés. Amikor a termelés és a termékek minőségbeli feljavításának elősegítését ígérik, örömmel állapítom meg, hogy ígéretet tesznek a hadsereg megerősítésére és ellátása érdekében nyújtandó támogatásukra. Meg kell találnunk a gyors hadfelszerelés eszközeit, tekintettel azokra az aggodalmakat keltő körülményekre, amelyek uralják a helyzetet.

— *Mi nem hódítások céljából erősítjük meg hadseregünket, mert mi csupán prosperitást kívánunk minél tovább tartó békében, de egyidejűleg erősek is akarunk lenni, hogy jobban megszilárdítsuk barátságunkat, hogy megmutassuk mindenkinek: elkészenedtetten meg fogjuk védeni nemzeti kincseinket.*

— A szerződéses tiszteletének alapján minél jobb kapcsolatokat kívánunk minden szomszédunkkal

és az összes államokkal. A kisanant szolidaritásának megnyilatkozásai ebben az évben minden bizonnyal örömet keltő tények és megnyugtatóak a jövőre nézve is. A kölcsönös látogatások kezdetét jelentik az államfők közti szorosabb érintkezésnek. Remélem és kívánom, hogy ezek a látogatások bizonyos időközben meg fognak ismétlődni.

Végül köszönetét fejezte ki a kötelesség teljesítésnek ígéretéért. Az uralkodó szavait képviselőház küldöttsége éljenzéssel fogadta.

Ellopták a „sírbarcát” is a banati méregkeverő asszonyok

Nem találták az egyik áldozat holttestét s tévedésből mást hantoltak ki

Timisoara. Saját tud. Neukomm Mária és Bittenbinder Erzsébet méregkeverési bűnperében a törvényszék újra folytatálagos tárgyalást tartott. Tizennégy tanút hallgattak ki, felvontak orvosok, mentők, a temetkezési vállalat igazgatója, a temetőr. rendőrkomiszárok és rendőrök. De a fő tárgyalást még mindig nem lehetett befejezni. Számos megidézett tanu nem jelent meg, a vád pedig szükségesnek tartotta, hogy újabb tanúk kihallgatását is indítványozza. A tárgyalást tehát december 14-én folytatják.

IDEGEN HOLTTESTET HANTOLTAK KI A HATÓSÁGOK.

Elsőnek Pacurariu Emilt, a városi temetkezési vállalat igazgatóját hallgatták ki. A temetkezési vállalat igazgatója Neukomm Máriának az egyik áldozat temetésével kapcsolatos eljárását ismertette. A vádlott asszony, amikor Kovács Katalin nevű idős nő nála meghalt, a „sírbarcát” még a temetés előtt visszakerítte a sírától, azzal, hogy szüksége van rá s majd visszahozza. Sem Neukomm Máriát, sem a „sírbarcát” nem látták többé... Be sem jegyezheték tehát Kovács Katalin sírját a temetői nyilvántartóba. És így történt, hogy amikor a mérgezéseket felfedezték és Kovács Katalin holttestét kihantolni akarták, nem találták meg a sírját. Idegen holttestet exhumáltak és csak a boncolás megkezdése előtt fedezték fel a tévedést. A temetkezési vállalat igazgatójának nézete szerint Neukomm Mária szándékosan rendezte meg így a dolgot, hogy esetleges boncolás idején ne lehessen a sírt felfedezni. Az áldozatok temetését mindig Neukomm Mária rendezte meg. Minden esetben ügykezett a lehető legolcsóbb temetést elérni.

Pacurariut vallomására megeskette a bíróság.

Az ellopott sírbarca ügyét egyébként Nyádrszky Ágoston, a harmadik kerületi temető sírásója is előadta, aki a tárgyalást vezető elnök kérdésére, vajjon rokonságban áll-e a vádlottakkal, nagy szörnyülködve így kiáltott fel: — Isten mentsen ilyen rokonságtól!

MÁS ÁLLT KI ORVOSI VIZSGÁLATRA?

Foglalkoztak a tárgyaláson a biztosítási csalás ügyével is, amelyet szintén a vádlottak terhére írnak.

Varkovszky Anna mosónő, akit a két méregkeverő asszon temetkezési segélyre biztosított — mint az áldozatok legtöbbjét, — tudvalevően életben maradt, mindamellett, hogy állítása szerint mérget keverték a teájába és az ételébe. Gyanusnak találta ugyanis, hogy ha a két asszonynál valami ételt evett, mindig heves, kínzó rosszulletést fogta el. Állítása szerint meg is őt, hanem Neukomm Máriát vizsgálta meg az orvos a biztosítás megkötésekor, vele pedig csak állítólagos ügyvédi megbízatást írtak alá. Meixner László dr. orvos, aki anakidején az orvosi vizsgálatot végezte, tanuvallomásában megemlítette, hogy már nem emlékszik vissza az esetre, azonban igen egyszerűen meg lehet győződni a tényállásról. Az orvosi vizsgálatról jegyzőkönyvet vett fel s abban feltüntette az illető életkorát, magasságát, testsúlyát stb. Varkovszky Anna alacsonytermetű asszony, Neukomm Mária pedig magas. A bíróság ezen vallomás alapján elrendelte, hogy a legközelebbi tárgyalásra szerezék be azt az orvosi jegyzőkönyvet.

„NEM KAPJATOK MEG ÉLVEI...”

Weisz Katalin sanandrei asszony a méregkeverő asszonyoknál halt meg Timisoarén. Nagynénje volt Bittenbinder Erzsébet életársának, Weisz András hentesnek, akit a vád szerint szintén megmérgezték. Az idős vidéki asszony unokaöccse, Gammer Péter került még többek között kihallgatásra. Előadta, hogy egy vasárnap elindult Weisz Katalin Sanandreiéről, makkegészségesen, hogy Bittenbinder Erzsébet meghívásának eleget tegyen. Gammer, akinél az idős nő lakott, kedden már értesítést kapott, hogy az asszony súlyosan megbetegedett, vigyék el az ágyneműjét. Nagynénjét eszméletlenül találta Bittenbinder Erzsébetnél. Csütörtökön Bittenbinder Erzsébet már eladta az ágyneműt és ujat kért és ami-

kor megtudta, hogy Gammer az asszonyt haza akarja vinni a falujába, felháborodott s napi hétszáz leít kért az ápolásért. Pénteken a férfi kijelentette, hogy a beteget egyszerűen elviteti a mentőkkel.

— Hát csak gyere a mentőkkel — kiáltott Bittenbinder Erzsébet, — élve nem kapjátok meg.

Amikor a mentők megérkeztek, Weisz Katalin már ki volt terítve. Maradt utána egy betétkönyv tizenegyezer leiről, ezt Bittenbinder Erzsébet magához vette s a konverzió után megmaradt összeget a fibisi takarékpénztárnál felvette.

Izgalmas szócsata kerekedik, amikor Bittenbinder Erzsébetet a tanuval szembesítik. Gorombaságokat vágnak egymás fejéhez és Bittenbinder Erzsébet azt erősítgeti, hogy nem igaz, hogy napi hétszáz leít kívánt, összesen kért annyit, de azt is Neukomm Máriának az ápolásért és nem magának.

Aztán a tanura kiáltott ismét:

— Persze, ti csak örökölni akartatok! Gutu Tódor rendőrkomiszárt, a mehalai rendőrség volt vezetőjét is kihallgatta a bíróság. Különösen arra nézve akartak tőle felvilágosítást kapni, hogy vajjon tényleg bántalmazták-e a vádlottakat a rendőrségen és ilyen eszközökkel bírták-e őket vallomásra. Gutu komiszár kijelentette, hogy senki sem bántalmazta az asszonyokat s azok maguktól vallottak. Neukomm Mária a konyhát is megmutatta, ahol a mérget főzték. Bevallotta, hogy nadragulyát főztek, abból készítették a mérget.

— Még csak meg sem fenyegették a vádlottakat? — kérdezte az elnök.

— Nem. Első pillanattól kezdve vallottak.

— És megkérdezte, miért követték el a mérgezéseket?

— Igen. Kijelentették, hogy így akartak pénzhez jutni.

Előadta egyébként a komiszár, hogy az egyik esetben bejelentették a telekbíróságnak, hogy az áldozatuknak semmilyen rokona nincsen, pedig igen jól ismerték az áldozat leányát.

Még kihallgatták azt a komiszárt és azt a két rendőrt, akik a házkutatást végezték s a házkutatás alkalmával nadragulya-magocskákat találtak. Benda Péter nevű rendőr kihallgatásánál Neukomm Mária kijelentette, hogy ez a rendőr a házkutatás alkalmával nem is volt nála. A rendőr szembesítés után eskü alátvallotta, hogy ő segédkezett a házkutatásnál.

Schiff Béla

~ Színes pasta ~

A tükrök

— Kínai történelmi —

Li Csun a vásárra készült, amelyet a kétnapi járóföldre lévő városban tartottak. Minthogy nagyon szerette feleségét, a bájos Mandulavirágot, megkérdezte tőle:

— Mit hozzak neked a vásárról, Mandulavirág?

— Fésűt szeretnék, uram.

— Fésűt? Jó. De nagyon sok elintéznivalóm van a városban. Hogyan emlékezem rá, hogy mi az, amit kívántál?

— Nézz a holdra, uram, arról majd eszedbe jut, mert éppen olyan formájú az a fésű, amelyre vágyom, mint a hold.

Li Csun megérkezett a városba. Miután minden dolgát elintézte, beült a barátjával a teaházba. Egyszerre csak észbejutott a feleségének tett ígérete. De, hogy mit kívánt Mandulavirág, azt elfelejtette.

— Mi is lehetett? — tündökött. — Azt mondtam, olyan formájúnak kell lennie, mint amilyen a hold.

— A hold kerek. — felelte Li Csun barátja. (Li Csun nem gondolt arra, hogy mikor

ő elindult hazulról, a hold sarlóalakú volt s azóta megtelt.) — Valami kereknek kell lennie, amit a feleséged kíván. Bizonyára tükrök.

— Persze, hogy az, — örvendezett Li Csun. — Tükrök még sohasem volt.

És megvásárolta a tükröt, nyugodtan indult hazafelé.

Mandulavirág ujjongva fogadta:

— Elhoztad, amit kértem?

— Ime, — felelte Li Csun és átadta a tükröt.

Az asszony, aki még sohasem látott tükröt, belenézett és női arcot látva benne, keservesen sírni kezdett:

— Az uram idegen asszonyt hozott a városból!

A hangos zokogásra ijedten futott oda Mandulavirág anyja, a tiszteletreméltó Sárkányfog.

— Ó, anyám — panaszolta Mandulavirág, — nézd, Li Csun idegen asszonyt hozott a városból!

Az anya elvette Mandulavirág kezéből a tükröt, belenézett és azt mondta:

— Sohse búsulj emiatt leányom! Hiszen ez az idegen nő csúf és vén!

A tudomány forgácsai

Az állati ösztön csalhatatlanságára jellemző az Ammophila nevű darázs pontos anatómiai ismerete, amely hernyókat szállít haza családjának. Miután szúrásával megbénította, fészkébe vonszolja a magánál sokkal súlyosabb hernyót. A szúrások sebészi pontossággal a hernyó idegducait értik, ami által az állat teljesen megbénul úgy, hogy hánykolódásával nem nyomhatja agyon az álcát a fészkekben, de ki sem mulik, tehát nem rothad el.

A műselymet 1883-ban találta fel J. W. Swan bromley-i (angliai) vegyész-mérnök. Zselatint (62% cellulosenitrát és 38% víz oldata) sajtolt át egy keskeny nyíláson és ezt a színező anyagokkal kevert oldatot alkalikus fűrdőbe eresztve, megmerevedett vékony szálat kapott, amelyek bár törékenyek, de szövésre mégis felhasználhatók voltak. Az 1885-i londoni kiállításon mutatták be először a műselyemből készült kendőket.

A nálunk is használatos „kabila” szó nem fedi teljesen azt az értelmet, amelyben ma nálunk használják. A szó, amely a héber eredetű kabbalah-ból származik, tulajdonképpen titkos tant jelent, minálunk babonás értelme ismeretes. II. Károly angol király uralkodása alatt a kegyetlenkedéseiről híres „Cabal” kormány ilyen értelemben kapta babonás elnevezését. A kormány tagjainak kezdőbetűi ugyanis a „cabal” szót adták ki (Clifford, Arlington, Buckingham, Ashley, Landerdade) és ennek tulajdonították népszerűtlenségét.

A kártyajátékot már az egyiptomiak is ismerték. A legutóbbi Nilus-menti ásatásoknál kerültek felszínre vékony palalemezkekből készült „kártya”-lapok, amelyeken figurális rajzok és különféle pontok láthatók. A huszonnégy lapból álló kártyacsomag két kilogramm súlyú, de még sem sikerült megállapítani, hogy a kártyákkal milyen játékot játszottak az egyiptomiak.

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal
és előfizetés teljesítési helye

Oradea, Strada Regele Carol II. 5.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK. Hétoldos: Egész évre 800, fél évre 400
negyedévre 210, egy hónapra 70 lejt.

Magyarországon: Egész évre 50 P, fél évre 25 P, negyedévre 15 P
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.

Postalakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.

Telefon: 27.

Felelős szerkesztő: **PEREDI GYÖRGY**

Cluj-i szerkesztő: **dr. Sulyok István**
Cluj, Piata Unirii 13.

Kéziratokat nem örvényünk meg és nem adunk vissza.
Csak válaszbellyegesen magánlevelekre válaszolunk.

Mikulás Apró topánkák, kis csizmák, szeges bakkancsok sorakoznak a jégvirágos ablakok mögött — havas subában, hátán puttonnyal, kezében öreg, bütykös bottal, s lengő hófehér szakállal sok gyermeknek szerez örömet a jóságos mosolyu Szent Miklós, a gyermekek kedves Mikulása. Kinek, cukrot, aranydiót, mogyorót, kinek virgácsot visz — már aszerint, hogy ki mit érdemel... De a virgács mellett is ott van rendszerint a cukros-tanúci s így nem történik nagy baj a gyermekvilágban, mert Mikulás bácsi sokat tapasztalt jóságos öreg, aki tudja, hogy jószóval és szép beszéddel sokkal többet lehet elérni, mint a krampuszok és ördögfiókok virgácsával... Krampuszok és ördögfiókok... Mert ezek adják meg a vörösben és feketében játszó mikulás-napi kirakatok színét, melyek a pokol furcsa izzásában valóban hasonlatosak egy miniatűr „operett-pokolhoz”. Különleges színnek, lírának szánja ezt a furcsa vörös izzást a keresked-reklámkeresése, de voltaképpen naiv, együgyű dolog. A tiszta gyermeki lélek, egészséges ösztönével és csodálatosan finom megérzéssel, akkor is felismeri az ördögöt, ha történetesen nem visel szarvakat, vasvilla helyett sétatálcát van a kezében és lába nem hasított patában, hanem cipőben végződik. A krampuszok általában elegendő uraknak maszkírozzák magukat az utóbbi időben...

Időjárás

Az időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Keleten erősebb éjszakai fagy, amely nyugatra mindinkább gyengül. Helyenként hó. A hőmérséklet nem változik lényegesen.

A KÖZKEGYELMI RENDELET ÉRTELMEBEN SZABADLÁBRA HELYEZTEK ROSKA MÁRTON RÉGÉSZTANÁRT. Cluj-ról jelentik: Roska Márton dr., neves ősrégész professzor hadbírósi perével az ítélet óta, sőt már azt megelőzően is élénken foglalkozott mind a román, mind a magyar sajtó. Amint ismeretes, a hadbírósgé november 13-ikán államellenes izgalmas címén háromhavi elzárásra, ötezer lei pénzbüntetésre és háromévi politikai jogvesztésre ítélte az európai hírű régészt. Az ítélet elhangzása után Roska Márton azonnal letartóztatott és átkísérték az ügyészségi fogházba. Az elítélt professzor megkezdte büntetésének kitöltését s mostanáig három hetet ki is töltött abból. December elsején királyi közkegyelmi rendelet jelent meg, mely elengedte mindazoknak a büntetését, akik a háboru idején szolgálatot teljesítettek s akiknek szabadságvesztésről szóló ítélete nem haladta túl a három hónapot. Mivel Roska Márton a közkegyelmi rendelet feltételeinek megfelelt, az elítélt professzor is megfolyamodta a kegyelmet, Gygyvedje útján. Az ügyben kedvező döntést hoztak és elrendelték Roska Márton dr. szabadlábra helyezését. A professzor a rendelet megérkezése után el is hagyta az ügyészségi fogházat.

UJABB SZIGORU RENDELET AZ ÜZLETI KÖNYVEK VEZETÉSÉRŐL. A miniszter rendkívül szigorú országos közzétételét küldött szét az üzleti könyvek közzétételéről. A törvény szerint mindazoknak, akik a kereskedelmi törvény 3-ik szakasza értelmében kereskedelemmel foglalkoznak, a tényeknek megfelelőleg kell a hi-felelősített és helyi szabályszerűen ellátott üzleti könyveket vezetniük. Üzleti könyvek vezetésére vannak kötelezve: kereskedők, ipari és kereskedelmi cégek, felszámolás alatt álló cégek, szállodák, gyárak, ügynökök, közvetítők, bányászok, kőbányászok, erdőgazdálkodással foglalkozó vállalkozók és szállítók. Azokat, akik nem vezetnek szabályszerűen üzleti könyveket, egyévi állami adójuk felével büntetik meg.

Kevésbe kerüljön és sokat érjen.

ez az egyetlen bevált takarékoskodási szabály. Takarékoskodhat tehát, ha reggelire vagy uzsonnára k. családja részére Valódi Franck-kalfűszerezett Kathreiner malátakávéfőz, mert viszonyítva az ital tápértékéhez és zamatos ízéhez kevésbe kerül.

Kathreiner és Franck
éppen a mai nehéz időkben ajánlatos!

LEZUHANT EGY NEMET UTASSZÁLLÍTÓ REPÜLŐGÉP. Grenobleból jelentik: Grand-Morneud közelében nekiment egy hegycsúcsnak és lezuhant a német Lufthause repülőársaság egyik utasszállító gépe. A szerencsétlenség szemtanúi nyomban a helyszínrre siettek. A gép annyira pozdorjává tört s az utasok holtteste annyira összeroncsolódott, hogy az áldozatok számát egyelőre nem tudták megállapítani. Spanyol röpiratok voltak a repülőgép roncsai körül elszórva, amelyek „Araba-Espanol” jelszóval végződtek.

TROCKIJT NEM ENGEDIK BE MEXIKÓBA. Mexikóból jelentik: A Havas-ügyönkség jelentése szerint Diego Rivera, a mexikói trockijisták vezére a mexikói kormánytól engedélyt kért arra, hogy a Norvégiából kiutasított Trockij Mexikóban telepedhessen le. A kérést azzal utasították el, hogy Trockij jelenléte munkás körökben zavargásokat okozna.

* Szív- és idegbajosoknál, vese- és cukorbetegknél, köszvényben és csúszban szenvedőknél az enyhe természetű „Ferenc József” keserűvíz kitűnően beválk, mert a beleket alaposan kitisztítja, a gyomor és a máj működését előmozdítja, az emésztést és az anyagcserét pedig lényegesen megjavítja. Az orvosok ajánlják.

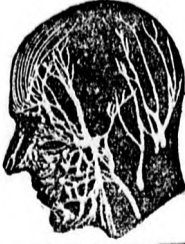
MEGHALT LORENCZ BÉLA, A NEVES GYERMEKGYÓGYÁSZ. Cluj. Saját tud. Országgrszünk közéletének és a kisebbségi orvosi karnak nagy gyászja van. Szombatra virradó éjjel 1 óraker kétheti szenvedés után, 46 éves korában a Park-szaunatóriumban meghalt Lorencz Béla dr., aki egyike volt a legnevesebb gyermekgyógyászoknak. A nagy tudású orvos már régebben gyengélkedett, két héttel ezelőtt tüdőgyulladást kapott, amely komplikálódott és tüdővízenyő lépett fel. Pénteken felvette a szentkenet szentségét, kevéssel éjjel után még elbeszélgetett kezelőorvosával, majd hirtelen rosszul lett és pár perc alatt kiszenedett. Lorencz Béla drt felesége, szül. Radó Ilonka és Évike leánya gyászolják. Temetése hétfőn délután 4 óraker lesz a házsongárdi temető halottaskápolnájából.

Zürichi zárlat. Párizs 20.28, London 21.32 egynegyed, Newyork 435.12, Brüsszel 73.60, Milánó 22.92 fél, Amszterdam 236.70, Berlin 175, Bécs — schilling 77.25, Prága 15.48, Varsó 81.90, Belgrád 10, Bucuresti 325.

Temetések. Glád István mérnök 33 éves korában meghalt. Temetése a Steinberger-féle kápolnából szombaton délután 3 óraker volt. (Caritas.)

Nagy József 21 éves korában meghalt. Temetése vasárnap fél 3 óraker lesz a Calea Victoriei 61. sz. háztól. (Erdélyi „Concordia“.)

NEURALGIKUS ÉS REUMATIKUS FÁJDALMAK ellen NEURALGINE JURIST

Feljegyzések

Az itteni magyar katolikus kérdés irodalma ismét megszaporodott. Onisifor Ghibu, ki érthetetlen módon gyűlöl mindent, ami a földön magyar és katolikus, sorozatban adja ki „tanulmányait”, melyek itteni vallási kérdésekkel foglalkoznak. (Studii și Documente privitoare la politica religioasă a României întregite — București).

Eddig három ilyen füzet jelent meg. Az elsőt nem találjuk sehol. A második a premontréiakkal, a harmadik pedig a magyar szentekkel foglalkozik. A vallási kérdések alatt tehát ugy látszik általában katolikus kérdéseket kell érteni Ghibu szerint.

Ezuttal bennünket a harmadik füzet érdekel: az, amelyikben a magyar szentekről az van megírva, hogy nem szentek, hanem politikai ügynökök s éppen azért a pápa el is mozdította őket hivatalukból.

Mindezek már napvilágot láttak egyszer az Universul hasábjain, cikksorozat formájában. Akkor foglalkoztunk is Ghibu meglepő megállapításával. A füzet csak abban különbözik a cikkekétől, hogy képek is díszítik. A tettenérés ékes bizonyítékai ezek a képek: a magyar szentek bélyegeken, imakönyvekben, történelmi könyvekben szerepelnek annak a szörnyű bűnnek elkövetése közben, hogy nemzetük érdekeit védik a messze mult időkől kezdődően.

Ebben a füzetben most újra elolvastuk, hogy a pápa titkos rendeletekben eltiltotta a magyarokat a magyar szentek tiszteltétől. Szent Istvánra vonatkozólag például így indokolja Ghibu ezt a könyörtelen pápai rendeletet: „Ennek a „szentnek” érdemei sokkal inkább a magyar nemzeti és politikai életnek területén vannak, mint a tisztán vallási területén” (Félreértések elkerülése végett: a belső idézőjelei Ghibutól származnak.)

Mindez azért jut most eszünkbe, mert egyidejűleg olvassuk, mint arról már hírt is adtunk, hogy Heylen namur-i püspök a nemzetközi eucharisztikus kongresszusokat előkészítő bizottság elnöke jelentette a pápának, hogy a bizottság legutóbbi párizsi ülésében egyhangulag Budapestet jelölte ki az 1938-ban megtartandó nemzetközi eucharisztikus kongresszus színhelyévé. A pápa pedig Heylen püspök magánkihallgatása közben november 22-én az előkészítő bizottság határozatát legkegyelmesebben jóváhagyta.

14 év óta, vagyis az 1924. évi amszterdami világgongresszus óta ez lesz az első hely, hol a kongresszust ismét az európai kontinensen tartják meg. Igen nagy jelentősége van ennek. Egy-egy eucharisztikus kongresszus valóságos népvándorlást jelent.

Az 1938. évi kongresszust eredetileg Varsóban akarták megtartani. Hlond Ágost, a lengyel bíboros-primás azonban a magyarság iránti rokonszenvből lemondott erről a nagy kitüntetésről a magyarok javára, mert ő is meghajolt a szándék előtt, mely mind a bizottságot, mind a Szentszékét ebben az elhatározásban vezette.

Ez a szándék pedig onnan ered, hogy 1938-ban lesz 900 éve annak, hogy István, a szentéletű magyar király lehunytá szemeit. Nagy ünnepe lesz ez a magyarságnak. Ennek az ünnepnek a fényéhez járul hozzá most a pápa azzal, hogy a legnagyobb katolikus nemzetközi ünnepet, az eucharisztikus világgongresszust erre az évre a magyar fővárosnak engeli át. Ide küldte a kormányának képviselőiben legátusát, avval szándék magát Pucelli bíboros-államtitkárt, ki 20 kardinális élen vesz részt az 1938. évi eucharisztikus kongresszuson.

Mégis csak valami fényedésnek kell lennie Ghibu ítéletének körül a pápai titkos rendeleteket illetően. (Skin.)

Meghosszabbítják az időközi bizottságok megbízatását, Timișoara. Saját tud. A városi választások december 15-ére voltak kitűzve. A Nemzeti Parasztpárt és a Magyar Párt választási egyezségét kötött. A községi lista első helyén Gabor Liviusz dr volt főpolgármester szerepel. A listára felvesznek zsidókat és munkásokat is. A német Volksgewinschaft gyűlést tartott és elhatározta, hogy önálló listát készít Schmitz Ferenc dr volt alpolgármester és jelenlegi időközi-bizottsági tag vezetésével. Ilyen előkészületek után a választást most — egyelőre — január hó 15-ére halasztották el. Közben előkészületek történtek úgy a megyei, mint pedig a városi időközi bizottság újból való kinevezésére. A megyei időközi bizottság megbízatása december 6-án jár le s Nistor Dimitrie dr megyefőnök előterjesztésére most új bizottságot neveznek ki. Hétfőtől kezdve az eddigi bizottság már nem tart ülést, míg az új kinevezés meg nem érkezik. Hasonló a helyzet a városnál s úgy tartják, hogy az új kinevezés négyhavi időtartamra fog szólni.

Redukált árak a LONDON kötődében

December 10. csütörtök este 7 óráig saját érdekében szerezz be szetter, harisnya, ref. nadrág, zsebkendő, nyakkendő, keztü, kötött sapka és minden kötöttáru szükségletét a **LONDON KÖTÖDÉBEN**
Redukált árak! Redukált árak!
Szombat este 5.35-kor nyitunk.

Hangya közgyűlése december 6-án, vasárnap délelőtt fél 12 órakor lesz.

MEGHALT MIKSA POMPEI, TÁBLAI FŐELNÖK. *Clujról* jelentik: Pénteken éjjel 62 éves korában meghalt Miksa Pompei, a clujai tábla főelnöke. Nevezetes embere volt a közéletnek is, úgy többségi, mint kisebbségi részről általános megbecsülésnek örvendett. A főhatalom változása előtt táblabíró volt, imperiumváltozás után pedig mint egyik legképzettebb jogász. Őt bízták meg a tábla vezetésével. Temetése vasárnap lesz a tábla díszterméből, ahol felvartatolva fekszik.

* **Dupla vagy semmi.** Az egész világon fokozatosan átterjed a duplaspirál lámpák használata. Ez korántsem véletlen. A duplaspirál lámpák nemcsak jobb fényt adnak, hanem áramfogyasztásuk gazdaságos. Az áramfogyasztás a világításnak legnagyobb tényezője, mivel az izzólámpa ára a világítási költségek mindössze 5-10 százalékát teszi ki. Nagy szó tehát, ha olyan izzólámpát vásárolunk, amely lényegesen jobb fényt ad és áramot mégis olyan takarékosan fogyasztja, hogy a megtakarított áramért további 1-2 ellármert jönni fog az izzólámpát vehetünk. Aki tehát észszerűen takarékoskodik, az csak TUNGSRAM D. duplaspirál lámpát használ.

Figyelem!

Legelőszőbb perzsa szőnyeg beszerzési forrás, rendelésre és készen Mindenféle gyapjú fonalak és felvett anyagok, mintázott és festett zsákszőnyegek nagy választékban. Hozzávaló szőnyeg gyapjú fonalak minden színben csak a **"LORÉNA"** szőnyegben szerezhethők be. **Strada Vișnui 4. szám, az udvarban.**

Felejthetetlen emlékü drága jó férjem, szeretett jó édes apánk váratlan elhunytával megnyilvánuló őszinte részvétért köszönetét fejezi ki öz. dr. Szentmiklóssy Imréné és gyermekei.

KARHATALOMMAL VEZETIK ELŐ A TÁRGYALÁSRA A COROIU-PER HALÁLOS FENYEGTÉSEKTŐL FÉLŐ ESKÜDTEIT. Bucuresti. Saját tud. A bacau-i esküdtbíró előtt lefajósuló Coroiu-perben érdekes fordulat állt be. A tárgyalást vezető elnök bejelentette, hogy az esküdtek megbetegedése miatt, amely megbetegedésnek okai ismeretesek, kénytelen elhalasztani a tárgyalást. Az elnök azonban jelentést tett Iasiba az ügyről, ahonnan azt az utasítást kapta, hogy minden el kell követnie a per mielőbbi befejezésére. Ennek megjelölésén a tárgyalást csak mára halasztották el, amikor az elnök az utasítás értelmében karhatalommal fogja az esküdteket a tárgyalóterembe hozni, ha szükséges, orvosi felügyelet alatt. A tárgyalást azonban mindenesetre folytatják.

* **Modern szépség.** A modernség: eredetiség, női báj és egy olyan egyéni varázs, amelynek segítségével a nő úgy a hivatásánál, mint pedig a házasságánál elérni célját. Ma már nem tartják el az arcot, hanem igenis igyekeznek azt felfedni és az arcon a lelket visszatükrözni. Üdeség, tisztaság, fiatalosság és egészség, szellem és báj, mindezek a bőrtön kifejezésre lesznek juttatva, hogy ha Scherk-féle arcvizet használ, mely megóvja fiatalágát és üdeséget kölcsönöz. A Scherk arcviz megújítja a bőrt mélyen bent a pórusokban is intenzívebbé teszi a vérkeringést mintha élénk és mosolygós arckifejezést is nyújt.

I.V.O.

Közleg a báli szezon Készül a sok meghívó, Hogy ruhája ujjnak lássék Irány vele az I. V. O.

Str. Ciorogariu 1 és 34. Tel. 8-53.
Piata Unirii 2. Telefon 5-53.

Meghalt Reinitz Jakab egyik bűntársa. Satu-Mare Saját tud. csehszlovákiai lapok közlik, hogy a kassai fegyházban meghalt Bodnár István, akit rabgyilkosságért életfogytiglani fegyházra ítélte a kassai esküdtbíró. Bodnár a világraszóló Reinitz-ügynek volt az egyik vádlottja. Kassa közelében a Bankó-hegyen is több gyilkosságot követett el Reinitz, Bodnár István és Damjanovic nevű társaival, akiket szintén életfogytiglani fegyházzal sújtottak. Most néhány évvel Reinitz Jakab halála után Bodnár István is meghalt.

Megrendítő gyermekszerencsétlenség. Oradea. Saját tud. Rosior közszégyen borzalmas gyermek-szerencsétlenség történt pénteken a déli órákban. Tomek Katica parasztaasszony egyedül hagyta a házban Floare nevű két és fél éves kisleányát, aki anyja távozása után a tüzzel kezdett játszani. A kislány ruhája tüzet fogott és a szerencsétlen gyermek olyan súlyos égési sebeket szenvedett, hogy hat órai kínlás után meghalt. Az oradeai ügyészség gondatlanságból okozott emberölés vétsége miatt vádat emelt a vigyázatlan anya ellen s egyben utasította a dicsőítő körösvést, hogy boncolja fel a leánya holttestét.

T. Halmy Margit Lassan-lassan kidőlnek mindazok, akiket a mai, modern magyar színészet kiépült. Az a híres gárda, amelyet a pesti Vigzínház megalakulásakor verbuvált, s amely az egész modern magyar színpadi művészetben megújulást, újraszülést jelentett, egyre ritkul. Elmentek Fenyvessy Emil, Tanay Frigyes, Hegedűs Gyula, Szerémy Zoltán, Varsányi Irén, Harmath Hédi, akik egyéniségük, kulturáltságuk, művészi erejük és lelki mélyeége összességével olyan művészi magaslatokat értek el... A „régis gárda” most ismét szegényebb lett. T. Halmy Margit is követte nagynevű pályatársait.

Abból a disztíngvált úri fajtából való volt, mint Varsányi Irén. A mindennapi életben nem volt benne soha semmi színészi póz. Elegáns, egyszerű, finom, halk, végtelenül rokonszenves egyéniségét mindenki megszerette, aki csak megismerhette. A színpadon pedig színes, mély, mindig alapos felkészültséggel felépített alakításával sikert-sikerre halmozott.

A művészi tehetséget apjától, Halmy Ferenc-től örökölte, aki a hatvanas-hetvenes évek legnagyobb magyar színészei között is az első volt s Szépligetű darabjait országos sikerre vitte s fiatal korában épp úgy a kincses város színházban működött, mint leánya Halmy Margit, aki 1902-ben aratta első nagy sikereit Megyery Dezső intendatúrája alatt. 1903-ban a budapesti Nemzeti Színházhoz szerződött, egy év múlva pedig a Vigzínházhoz, amelynek rövidebb megszakításokkal haláláig tagja volt.

Nemcsak, mint kivételes tehetséges „női jellemszínész”, hanem mint rendező és színészdagógus is nagy érdemeket szerzett. Vérébeli színész volt, aki szinte észrevétlenül „csúszott át” más és más szerepkörre s mint a Peer Gynt Aase anyója, épp olyan remek jellemrajzot adott, mint a Stuart Maria Kenedy Annája, vagy a Déryné ifjasszony grófnéja.

Tökéletes ember, tökéletes nő és tökéletes művész volt s halálával szinte pótolhatatlan űr támadt a magyar színpadon. Utóljára október 11-én lépett színpadra, ezután kórházba vonult s másfél hónapos betegeskedés után halt meg.

Temetésén az egész magyar színházi és íróvilág képviselteti magát s országgrszünk művészei s műbarátai is ott vannak lélekben sirja mellett. (h.)

Fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk, hogy

SZOTYORI JÓZSEF,
a szeretett férj és édesapa 1936. nov. 23-án elhunyt.

Földi maradványait szerdán, december 2-án helyezték örök nyugalomra.

Alma legyen csendes!

A GYÁSZOLÓ CSALAD.

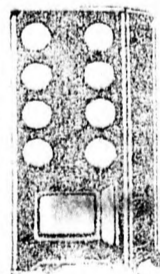
* **Agy- és szívérelmeszesedésben szenvedőknek** megbecsülhetetlen szolgálatot tesz az enyhe természetes „Ferenc József” keserűvíz azáltal, hogy a tápcsatorna tartalmát kiméletesen levelezi és az emésztőrendszer működését biztosan elősegíti. Klinikai tapasztalatok alapján kétségtelemé vált, hogy a **Ferenc József** víz feloldali hűdésben fekvő betegeknek is általában mindig megteszi a kellő hatást s így nagy megkönnyebbülést szerez. Az orvosok ajánlják.

A satumarei Iparos Otthon ügye. Oradea. Saját tud. A Munkakamara vezetősége pénteken Bucurestibe utazott, hogy a munkaügyi miniszteriumban megbeszélést folytassanak a satumarei Iparos Otthon átvételének ügyében.

HÁROM NAPIG TARTOTT A „FEKETE-SZESZ”-ÜGY VADIRATÁNAK FELOLVASASA. Oradea. Saját tud. A törvényszék esküdtzéki termében már a harmadik napja tartott a több, mint háromszázoldalas Lőblé szeszeltagadási ügy vádiratának a felolvasása. Szombaton délelőtt Sulutiu bíró befejezte a vádirat ismertetését és hétfőn délelőtt 9 órakor megkezdik a nagy érdeklődéssel várt „feketeszesz”-ügy tárgyalását.

Irodalmi estély Oradeán. Az IKE oradea-újvárosi onkepzőköre december hó 6-án, déltan 6 órai kezdettel a reformatus leányliceum dísztermében irodalmi estélyt tart. Műsor: 1. A ballada irodalmunkban. Előadás. Tartja Karacsonyiné Gálbory Erzsébet igazgatónő. Az előadást a következő balladák illusztrálják: 2. „Barcsai” népballada, Seprődy J. feljegyzésében és „A nővérek”, Kodály Zoltán feljegyzésében. Enegli Balajthy Jenőné Sulyok Gizella. Kiseri Vitályos Ilonka. 3. „A fogoly katoná” és „Budai Ilona” népballadákat előadja Balogh Mária, IKE tag. 4. „Ballada a Nád Jancsirról”, népballada, Kodály feljegyzésében és „Fehér László lovat lopott” népballada, Bartók B. feljegyzésében. Enekli a „Kálmán Enekkar” Vitályos Ilonka ének- és zenetárnő vezetésével. 5. „Éjféli parbaj”. Irta Arany János. Előadja Lerchner Magda, IKE tag. 6. „Zách Klára.” Cantate. Arany János balladájára szerezte Tárca Bertalan. András Ede zenetanár, országos karnagy vezénylete alatt előadja a Liszt Ferenc ének- és Zenekar. Beléptidij nincs. Önkéntes adományokat a szegénygyermek karácsonyi felruházására kér és köszönettel elfogad az IKE újvárosi Onkepzőköre.

Betörők furták meg a „Continental” cég pán-célszekrényét. Clujról jelentik: Vakmerő betörés történt tegnapi virradó éjjel az egyik belvárosi üzletben. Ismeretlen tettesek, az egyik mellékablakon behatoltak a Regina Maria 21. szám alatt levő „Continental” cég üzletébe. Villamos fúróval átfúrták a vaspán-célszekrényt. A pénzeszekrényben a cégjegyző szerint csak ezeröttszáz lei volt, amit a tettesek magukkal vittek. A kár azonban, melyet a cég szenvedett sokkal nagyobb, mert a megrongált pénzeszekrény hatalmas értéket képvisel. Reggel a helyszínrre bizottság szállt ki és megállapította, hogy az ismeretlen tettesek, még csak „kezdők” lehetnek szakmájukban. A nyomozás megindult. — Az éjszaka folyamán ugyancsak betörők jártak Paris-utca 15. szám alatt is, Bodnár cipőüzletében. Az ismeretlen tettesek magukkal vittek több pár kész cipőt és cipőanyagot. Bodnár kára hater ezer lei.

SOK TIZEZER

megelégedett vevo bizonyítja hogy a

„ZEPHIR”

kalyha az összes kalyhák között a

LEGJOBB

10 kilogram fával fűt **24** órán át.

gyártja: **Szántó D. és fia, Oradea**

Árphato mindenütt. Kerjen díjtalan arajegyzeket.

A B) ligák utolsó őszi fordulója. A B) ligának vasárnap lesz az utolsó őszi játéknapja. A kitűzött mérkőzések a következők: Iasi: ACFR—Textila. Cernauti: Jahn—Franco Romana. Ploesti: Tricolor—Sporting. Braşov: IAR—Sp. Studentesc. Sibiu: Soimii—Victoria. Carei. Az őszi forduló még hátralevő mérkőzéseit csak tavaszszal játsszák le.

Néhány helyen változik az irek elleni magyar csapat. Dublinból jelentik: Dietz Károly dr, a magyar szövetségi kapitány kijelölte az Irorszag ellen szereplő magyar „11”-et, mely a következő: Palinkás — Polgár, Biró — Lázár, Szücs, Dudás — Sas, Vincze, Turay. Cseh, Titkos. — Tehát Szabó, Vágó, Sárosy és Zsengeller helyett társzik pihent ember.

Tungstam

D Duplaspirál lámpa

SZEMÜNKET ÓVJA
KEVESEBB ÁRAMOT
FOGYASZT

Még egyszer:

A Salengro-ügy tanulságai

írta: Rády Elemér

Salengronak, az öngyilkos francia belügyminiszternek a temetése ünnepélyes pompával lezajlott. A baloldali Franciaország Lillében és Párizsban búcsút vett a baloldali politikának ettől a hónapok óta sokat szereplő vezéréől, a népfrent-kormány miniszterei, — mint a francia híradások beszámolnak a temetésről. — könnyezve állottak a ravatal előtt s Blum Leó fel-felzokogott, amidőn hűséges eszmétársától és barátjától utolsó búcsút vett. Salengro különös élete befejeződött ezzel, de a hirhadt Salengro-ügy, amelynek hullámai már hónapok óta viharzanak a francia képviselőházban, nem zárult még le. A jobb- és baloldali küzdelme, amelynek a Salengro-ügy csak alkalmat adott a szenvedélyek kiöntésére — tovább folyik, sőt, amint a francia sajtó híradásaiól kivehetjük — fokozódott. A kamarai bucsuztatáson, amelyen Herriot nemzeti összefogásra hívta fel a politikusokat — a jobb- és baloldali padosrai üresen maradtak, jelezve, hogy Salengro halála nem hozott békét.

Salengro tragédiája alkalmat ad, hogy bepillantjunk a francia belpolitika forrongásai- ba s egyúttal levonjuk a magunk számára is a tanulságokat. Az öngyilkos belügyminiszter egyike volt a népfrent-kormány szélső baloldalon küzdő, legagresszívabb és legagilisabb vezéreinek. Nyílt szimpátiája a szovjet iránt közismert volt s a francia jobboldal, amely már hónapok óta erősen tiltakozik a Kominternnek a francia belügyekbe való egyre arrogánsabb beavatkozása ellen, erősen támadta Salengro belügyminisztert, akit azzal vádolt, hogy a moszkvai befolyást és agitációt nem akadályozza meg, sőt hallgatóságosan támogatja is. Amíg a harc „elvi” síkon mozgott, Salengro állta a küzdelmet. Néhány hónappal ezelőtti azután a francia jobboldal egyik leg- harsányabb orgánuma, a hetenként megjelenő *Gringoire* bizonyos kényes ügyeket kezdett feszegetni Salengróval kapcsolatban. Először csak célzások jelentek meg, hogy a belügyminiszter a világháború idején nem egészen hazafiasan viselkedett, majd később nyíltan Salengronak szegeztek a vádat, hogy a németek- hez szökött át s ezért halálra is ítélték s csak később kapott amnesztiát. A *Gringoire* teleple- zési óriási forrongást okoztak úgy a jobb- oldali, mint baloldali körökben. A jobboldal erősen követelte a vizsgálatot s az ügy tisztázását, a baloldal viszont a *Gringoire* teleple- zéseit, mint a jobboldallal szövetkezett nehe- zipari nagytőke személyi hajszáját üntette fel az ellen a Salengro ellen, aki szerintük a munkásság érdekében a nagytőke ellen for- dult s közismerten szerepe volt a munkás- sztrájkokban is. A hírlapi polémiák és kölcsö- nös támadások oda vezettek, hogy valóban el- rendelték a hivatalos vizsgálatot. Ekkor azon- ban kiderült, hogy a Salengro-ügy iratai a hadügyminisztériumban elvesztek. A hivata- los vizsgálat tehát eredménytelenül végződött s az ügy kivizsgálását egy társadalmi zsüri vette át, amely két baloldali képviselőből áll- ott. Salengro hívei szerint ennek a bizottság- nak Gamelin tábornok volt az elnöke. A zsüri felmentő ítéletet hozott s elfogadta Salengro állítását, amely szerint a francia belügymi- niszter a világháború alatt egy gyalogos ezred- nél mint kerékpáros közlegény szolgált, német

fogságba esett, ahol börtönbe vetették, majd halálra is ítélték, mert nem akart a lőszer- gyártásnál, mint hadifogoly-munkás dolgozni.

A zsüri ítélete kezdettől fogva gyanús volt a jobboldali körök előtt, mert nem fogadták el függetlennek a két baloldali politikusból álló bíróságot. A jobboldal a további támadásokra nagyszerű alapot kapott azután, amidőn Ga- melin tábornok nyilatkozatot tett közzé, amely- ben kijelentette, hogy a zsüriek sem tagja, sem elnöke nem volt, csupán a zsüri iratait hitelesítette — mivel erre felkérték. Ezzel a támadások lavinája gyors ütemben gördült tovább. A Gringoire hétről-hétre oldalakon keresztül foglalkozott az ügygel, egy egész sor tanuk a nyilatkozatát tette közzé, akik vala- mennyien terhelőleg vallottak Salengro ellen. A tanuk között többszörösen kitüntetett kato- natiszták, altisztek és közlegények — Salengro ezredtársai — szerepeltek. Ezek egyhangulag olyan tényállást adtak elő, amely Salengrót, mint hazaárulót tüntette fel. Az egybehangzó vallomások szerint Salengro kerékpáros közle- gény 1915. október 6-án délután Navarin- tanya mellett fegyvereit elhagyva, átszökött a német állásokba. A francia hadsereg ekkor nehéz ütőharcot vívott, a német tüzérség azonban nem ismerte a francia hadállásokat s a géptüz veszélytelen volt. A szökés után né- hány óra múlva azonban a német tüzérség biztos tüzet adott le a francia állásokra. Egyet- len lehető föltéves tehát, hogy a francia álla- sok fekvéséről valakitől — nyilván Salengrótól — biztos felvilágosítást kellett kapniok. A tűz alá vett francia ezred a német tűz követ- keztében súlyos veszteségeket szenvedett. A hadbírság ezek után szökés miatt halálra ítélt Salengro közlegényt. Az az őrmester is jelentkezett, aki az ítéletet a hadtest irodában néhányszor lemásolta. Mindez annál valószí- nűbb, mert Salengro különben közismert antimilitarista is volt s amint most kiderült, már 1914 augusztus 3-án Lillében négy társá-

val együtt antimilitarista propaganda miatt le- tartóztatták. Később, a háború befejezése után, hazatért, sikerült amnesztiát kapnia s csak néhány év múlva, amidőn a szökés feledésbe ment — kapcsolódott be a politikai életbe.

Ezek a súlyos vádak, a tanuk egész sorá- nak felvonultatása — felkavarták a francia politikai életet. A jobboldal Salengro lemondá- sát követelte, a belügyminisztert a hazafias polgárok már-már inzultálták, gunyos és csi- pős megjegyzéseket tettek, ha megjelent vala- hol s legutóbb — egy interpelláció során — verekedés keletkezett a képviselőházban.

Még mielőtt a nagy per befejeződött vol- na, Salengro idegei felmondták a szolgálatot s Lille-i lakásán gázzal megmérgezte magát. A jobb- és baloldali harcát nem szüntette meg a belügyminiszter tragikus vége, az új sirhant fölött nem nyújtottak kezét egymásnak az ellenfelek, Salengro már csak szimbólum, amely körül elvek és világnézetek ütköznek meg. Ez a harc merre dől el, a jövő kérdése. De a Salengro-ügyből és a belügyminiszter öngyilkosságából két érdekes tanulságot már is levonhatunk.

A lillei öngyilkosságban — úgy érzem, — szimbóikusan kifejeződik az egész baloldali politika erkölcsi érzése, helyesebben gyenge- sége. *Mennyire heroizmus nélküli volt ennek a harcnak, amely Salengro körül folyt, a be- fejezése.* A nagy népfrent-álmok hőse, mint egy szerelmes kis cselédleány kinyitotta a gáz- csapot s megadta magát... Salengro, éppúgy, mint a többi baloldali vezér, a doktrínér, álma- tag reformer típusa volt. Az az ember, akiből hiányzik a határozottságnak és törhetetlenség- nek az a foka, ami az ellenoldalon oly gya- kori. A nagy szociális reformok hirdetése köz- ben sem tudják kikapcsolni egyéniségüket. Mint Blum Leónál, Salengronál is az „én” sok- kal nagyobb szerepet játszott, mint a közért élő politikusknál szabad lett volna. A hajszá, amelyet ellene indítottak, kegyetlen volt. De kérdezhetjük: szabad azért összeomlani? *Vaj- jon nehéz és súlyos időkben rábízhatja-e a nép sorsát olyanra, aki veszedelmes és nehéz pill- natokban az öngyilkosságba menekül és ezzel a gyáva tettel tér ki a cselekvés elől?* Milyen más idegzetű, pártai keménységű embereket látunk a jobboldalon. Önként adódik a hason- lat Salengro és Hitler között. Hitlerről is tücs- köt-bogarat összeírtak a weimari korszakban. A német baloldal tizenöt éven keresztül áruló- nak, abnormálisnak, gyávanak, emberi ször- nyetegnek és ami tetszik, mindennek el- nevezte, jóformán állandóan brótság előtt ál- lott s nem volt a hatalmon, mint Salengro — és mégsem lőtt meg.

Salengro most szimbólum lett, a felhábo- rodott francia baloldal most az ő nevét írta fel zászlajára. Pedig: ha valaki, úgy Salengro igazán nem alkalmas arra, hogy mintakép le- gyen. Salengro, a gázcsapos öngyilkos, a mai elkeményedett világban nem lehet politikai ideál — legfeljebb elrettentő példa. S ha mégis szimbólumnak tekintjük, úgy szimbóluma számos mai baloldali politikusknak, akik ideg- ben és kitartásban nem bírják azt elviselni, amit el kellene viselniök, ha győzni akarnak. Nem mutatkozik olyan erősnék, hogy fegyve- lemre és követésre kényszerítse a tömegeket, nem bizonyul oly vadidegzetűnek, hogy a nép érezze fölényét és tüzőn-vízen át rábizza sor- sát.

A Salengro „tragédiában” visszatükröz- dik az egész baloldali politika egyik érdekes kettőssége. *A tömeget a tetszetős marci jel- szavak még fanatizálják, a nyomor még a bar- rikádokra hajtja az elkínzott munkás és prole- tár ezreket, de a vezetők, az új „néptribunok” már nem állnak a tömegek élén, nem harcol- nak a barrikádokon, hanem hátulról szítják a tüzet.* Bármilyen nagy világnézeti különbség választ el a marxizmustól — megállapíthatjuk, hogy a tömegek az igaznak hitt téveszmékért néha hősiiesen tudnak harcolni. De a „vezérek” enervált, beteg idegzetű doktrínérek, akik bá-

Belegrség esetén először a lázat kell leküzdeni!

— „39 fok!”
— „Mit tegyek doktor ur?”
— „Alkalmazzon egy *Arumol*-os bedör- zőlést és megszabadul a láztól.”

* *Arumol* a legjobb bedörzölő-szer meg- hűlés, gripa, reumatikus fájdalmak és láz ellen.
Ára üvegenként 22 lei.

kinti tanítómesterének. De ki tudná így emlékeztetből felsorolni azokat, akikkel együtt voltunk, akikkel egyforma lelkesedéssel indultunk, hogy az egyik, mint világhírű diktátor szerepeljen a történelemben, a másik pedig mint nyugdíjas várja minden hónapban azt a pár garast, ami a létfenntartásnak egyetlen biztosítéka.

Darkó bácsi még szeretne egyet-mást elmondani...

— Hogy lett a szocialista titkárból nyugdíjas?

— 1909-ben a faipari szakiskolába kerültem tanítómesternek. Jó munkás voltam ugyan, de főleg az volt a kinevezésem oka, hogy a hatóság minél közvetlenebb felügyelete alatt lehessenek. Itt tanítottam a faragás mesterségét, míg kitért a háború és én is a frontra kerültem. Mint hadirokkant tértem vissza és dolgoztam tovább, míg 1928-ban nyugdíjaztak. Azóta itt élek és figyelem az ujságokat, hogy miben is fő a feje azoknak, akikkel együtt indultam, s akiknek karrierje olyan magas ívben tért el a kortársak pályafutásától.

Darkó bácsi még szeretne egyet-mást elmondani a nyugdíjas életéről, azonban ez már nem tartozik az egykori szocialista titkár visszaemlékezéseihez... (p. f.)

SCHERK
PARIS - BRUXELLES

Ajándékozzon szépséget!

Hát lehet e szépséget ajándékozni? Igen! Minden egyes üveg Scherk arcvizben benne rejlik. Tegyen egy üveg Scherk arcvizet a karácsonyi asztalra! Hosszu hetekre ajándékos örömet. Üvegek a Lei 62" 103" 164" 300" 475".

**Lotion
Faciale
Scherk**
SCHERK ARCVIZI

A spanyol ferencesek

Irla: P. Tréján Leonárd

Krisztus bemutatja mennyei Atyjának a vérrel permetezett olajfalombokat. A Getszemanekert vérről, könnyről és verejtékről itatott talajából hajtottak ki azok. Az üde zöld leveleség mellett megrázóan hatnak a friss embervér biborpiros vértanui színei... Nem rózsák, hanem véres olajfalombok. A világ Megváltójának mindennapos áldozata a Mindenható trónusának számolyánál...

Az Ur mindenható tekintetével lenéz isteni trónusáról a küzdő és szenvedő embervilágra. Adám földjére. Tudja, hogy a földszabadított szenvedély uralkodik ma ott. Gyűlölet, bosszú, kegyetlenség sátni réme kapott szabadságot, hogy gyújtogassa sarkain a világot. Lángot is fogott a pokol tüztől minden. Pusztulás utálatossága uralkodik, akárcsak a világ vége és a végítélet borzalmi jelenítődésének meg előtűnik. A szeretet és béke Királyának olajfalombjai vértanui vértől harmatosak. És azért az isteni Mester mindennapos áldozata, mert a fásult és elernyedett kornak legnagyobb dicsősége a vértanúság. Krisztus élete él az Egyházban. Vére csorgedez gyermekeinek ereiben. A hit és igazság ellen dühöngő vadsg nem is tudja, hogy a kiontott tengernyi vértanui vér az áldozati Krisztus vérevel egyesül és megtermékenyíti a lelkeket. A spanyol borzalmak nyomában föléled a krisztusi öntudat, az emberméltóság keresztényi felfogása. És az a világfelfogás, mint életforma: hogy minden ember isteni érték. Megbecsülni önmagunkat! Megbecsülni az embertestvért! Az emberértékelés, az igazi lelki önbecsüléssel kezdődik. Asszisi Szent Ferenc értékelmélete ez. Nemes veretű szocializmus, mely a krisztusi értéket állítja be közénk. Azt a tudatot és kötelességet, egyúttal hihetetlen nagy testvéri közösséget, melynek középpontjában a legkisebb Testvér, Krisztus áll. Csak így érthetjük meg Szent Ferenc boldogságát, hogy ápolhatja a gennyestestű koldusokat és édesgetheti a gonosztevőket. Ez az áldozatos, odaadó és lángbuzgalmú testvériség kihívja a gyűlölködő pokol dühét.

Most nem régen közölte le az Osservatore Romano nyomán lapunk a spanyol ferencesek szenvedéseit. Minden rendből, állapotból, nagyon sokat gyilkoltak le a vörösek, de a legnagyobb vesztesége, úgy látszik, Szent Ferenc családja szenvedte. Pontos számadatokkal lehetetlen most még szolgálni. De az eddigi adatok is azt igazolják, hogy a mai spanyol ferences nemzedék legelől áll a vértanúság dicsőséges frontján. Szeretném ezt kihangsúlyozni, nemcsak az én franciskánus lelkületemnek buzditására, hanem a ferences élet és hivatás tartalmasságának emelésére

Szent Ferenc a franciskánizmust mint világerőket állította be a történelem útjába. Világerőket alatt érthetünk kultúrértéket is. Lelki művelődés, művészeti fejlődés, általános és népi kultúrfok szempontjából. Mint a krisztusi Evangélium fáklyahordozója, közelebb hozta a nagy igazságokat a mindennapi emberhez. Szent Ferenc egyéniségében nemcsak a kegyetlenség gazdagsága van benne, hanem az ellenállhatatlan gyermeki eredetiség és bájos szépség is, mely a komoly nagy igazságokat könnyűekké és elviselhetőkké teszi. Ferences gondolat nemcsak az életszentség hordozása és a misztikus tudás bonaventurái megvilágítása, hanem a hősiesség gyakorlása is. A tudás és a hősiesség élése abban az önfeláldozásban áll, mikor az ember önmagában és magán kívül semmit sem tart önmagáénak. Nincs semmi, amiről Istenért és embertársainkért le nem mondhatnánk. Ez a mindeneket átfogó nagy szeretet az Ur Krisztus zöldelő olajfalombja, ez a franciskánizmus, mely a spanyol szenvedések vértanui világából jut a Mindenható trónusa elé.

A béke és kiengesztelődés vérharmatos

FEKETE KIGYÓ

A hullőket én soha nem szerettem, békát, gyíkot kezembe soh'se vettem, ma álomban mégis kigyót vezettem, fekete kigyót, fekete pórázon.

Siklott utánam, hosszan hullámozva, idegen lábakra mart orozva, remegve lestem, jaj, ha megkínozna fekete kigyó, fekete pórázon.

Ki barátom volt, elfutott előlem, sorvadtam társban, vágyban és erőben, nem is láttam mást virágban és kőben: fekete kigyót fekete pórázon.

— Nem tudta senki fejteni az álmot. Tréját, gúnyt, cölzást, százat is találok, s most sem tudom még, öröm, vagy halál-ok: fekete kigyó, fekete pórázon?

Fekete nőre nem is merek nézni, fekete szem a lelkemet igézi, fekete felhő biztosan az égi fekete kigyó, fekete pórázon!

Tudom: az álmom mesénél is semmibb, mégis, az álmodom új tettekre lendít, — ongedi-e még és ki tudja meddig? fekete kigyó, fekete pórázon...

HUZELLA ÖDÜN.

olajfalombja mellett ott látom a spanyol ferences élet tündöklő fényét: Baylon Szent Paszkált. Az oltárszentségi eukarisztikus élet lángoló örökmécsesét. A franciskánizmus Getszemanekertből, Carceri, Alverna meredékről olajfalombokat termel a tusakodó világnak. Szent Paszkál bőségesen bővelkedő életéből lángokat gyűjt a szomorkodó hangulatú bánatos embernek. Olajfalomb és örökmécs lesz a ferences nemzedék ősi címerében nemcsak jelkép, hanem életprogram. Irányító életeszmény. Ez a kicsi spanyol laikus fráter irányítja az Egyház oltárszentségi munkájának minden mozzanatát.

Most az Osservatore Romano szerint kiváltképp szétrombolt sírjából Villareálban a szent holttestét és megégették azt. A spanyol ördögiség irtózatossága kegyetlenségei és hajmeresztő borzalmasságai között is ezt látom a legvadabb cselekedetnek. Vagy talán a leghősibb, a legnagyobb cselekmény volna egy szent halott megégetni? Erre jeleletet csak Baylon Szent Paszkál élete adhat. Egész kicsi novicius korától arra törekedett, hogy az Oltárszentség vártanuja lehessen. És ha nem lehetett vértanú, örökmécses lett, hogy mindig égjen és egészen eléghessen Krisztusért. Most elégették földi maradványait, az Egyház legértékesebb ereklyéit. Szent Paszkál ezért nem lett pusztá és értelmetlen szürke hamu, hanem egészen elégett Krisztusért... Nagysága még utólrétegebb nagyság, mint a kétszeres, háromszoros vértanú nagysága. Most már egészen elégett Krisztusért...

Ime, a franciskánizmus legvégső és legmagasabb fokú kifejlődése! Egészen elégni és fölemészteni Krisztusért!

Baylon Szent Paszkál és a spanyol ferences testvérek csudálatosan szép tanítást adnak a mai embernek. Az egész modern világnak. Az igazság, szeretet, jószág és szentség tüzeit mindenütt meg kell gyújtani! Lobbanjon lángra az élet tüze. A családi szentély, embertestvériség, szociális áldozatosság tüze. Jézus isteni Szívének tüze, a Tabernákulum tüzes kemencéjéből. Hideg télben, hideg világban ne fázódjék senki. Minden embert egészen és hamvasszon a lelkesedés tüze. Legyen minden ember oltárra helyezett égő gyertya, vagy örök mécses. És égjen el a szent szeretet lángjaival.

Hönig

Frigyes
**HARANG-
ONTÓDE**

Arad,
Str. Barifia 10-21.
Alapítva:
1840.
Telefon: 376.

A női zászlóalj hőse

Egy különös látomás rejtélye. — A sorsdöntő tannenbergi csata. — Nadjusa varsói útja. — Katonaruhában a front felé

A. A. Noskoff tábornok emlékirataiból. Fordította: Fodor Viola

Az első csapatszallítmányok között volt természetesen Boris.

Bátran viselkedett a kis Nadjusa; — nevetett és integetett, amikor a katonavonatot kigördült a pályaudvarról, — de azután hangtalanul esett össze atyja karjaiban.

Szülei hiába próbálták vigasztalni. Mirov arcfái sem tudták felvidítani.

Szerencsére Mirov, akit a mozgósításkor ugyanahhoz az ezredhez hívtak be, amelyiknél Boris szolgált, egyelőre még Gatsinában maradt, hogy az ezred tartalék-legénységét kiképezze. Gyakran kiment Nadjusa Gatsinába, hogy ott lakó nagynénjét meglátogassa, de főként azért, mert ez Boris ezredének állomáshelye volt. Így, ha távol is volt tőle, legalább azt remélhette, hogy könnyebben kaphat hírt felőle. S miután Mirov többet tudhatott meg az ezred felől, mint bárki más, Nadjusa igyekezett őt minden reggel elfogni, — amikor az a kaszárnyából a gyakorlóterre lovagolt — hogy tőle új híreket halljon.

Azt az egyet már biztosan tudták, hogy az orosz lovasság — s vele együtt Boris — már Kelet-Poroszországban menetel.

MIROV LÁTOMÁSA

Augusztus vége felé az idő megromlott. Beköszöntöttek az első őszi napok. Augustus hó 30-nak reggele hideg, esős és borús volt.

Mirov nagyon panaszkodott a szolgálatra: egész nap kint kell lennie az esős, nedves időben a hágyakorlatokon; tartalékosokat a felsőbb parancsnok meglátogat, nyakra-főre kell kiképezni, úgy hogy embernek és lónak egy pillanatnyi nyugalma sincsen.

Ehhez járultak még a keletporoszországi hadszínterről érkező, — ellentmondó jelentések.

— Már látomásaim vannak! — mesélte Nadjusának, aki csodálkozva nézett a délceg lovas-tisztra.

— Igen — mondta ez komolyan. — Tegnap éjszaka hazafelé lovagolok legényemmel a gyakorlóterrről. Mind a ketten dörög áztunk már és halálosan fáradtak voltunk. Az utcákat sűrű köd borította. Csak az utcai lámpák közelében lehetett valamit látni. Az egyik lámpánál lovam hirtelen megriadt, félreugrik — s csak akkor látom, hogy a ködben majdnem elgázolt egy ócska bérkocsi. A kocsi nyilván elaludt. A kocsi fedele föl volt huzva. „Mit alszol ott, legény?” — kiáltottam rá bosszusan, mert könnyen a nyakamat törhettem volna. — Csak ne izgasd fel magad, kedvesem!” — rikácsolta egy kellemetlen nő hang. — „Nyugodj meg, hiszen mi régi, jó ismerősök vagyunk!” — A kocsi belsejéből jött a hang. Mingyárt tudtam, hogy már hallottam valahol. Benéztem a fedél alá... A hideg verejték ütött ki a homlokomon: a vén jósnő ijesztő, boszorkány-arcát pillantottam meg, akit a tavasszal Borissal tréfából fölkerestünk s aki anynyi vért és halált vélt látni Boris jövőjében. — „Mitől ijedsz meg a lova, nagyságos úr?” — kérdezte a legényem. — „Majdnem elgázolt ez az ócska taliga, mert ez a fajánk eladudt!” — mondtam. Legényem úgy nézett rám, mintha kételkednék a józan eszemben. Mert ő, — mint később megtudtam — bár csupán két lépésnyire lovagolt tőlem — semmiféle kocsit nem látott.

— Furesa — mormolta Nadjusa.

Ebben a pillanatban egy tartalékos futott eléjük, aki Boris ezredében szolgált.

— Múltóztatnak főhadnagy urék a templomba jönni? — kérdezte kifulladásra.

— Templomba?... Most?... Miért? — kérdezte Mirov meglepetten.

— A Boris hadnagy úr gyászmiséjére — hangozott a válasz.

Nadjusa úgy állt ott, mozdulatlanul, mintha ez a hír őt nem is érintette volna. Nem ájult el és nem is kiáltott. A csapás olyan súlyos és olyan váratlan volt, hogy egy időre minden érzékét megbénította. Később sem tudott volna magának szót adni arról, hogy tulajdonképpen mi történt ettől a pillanattól kezdve addig a pillanatig, amikor nagynénje házának küszöbét újra átlépte.

A „HIHETETLEN TANNENBERG

Csak most tudtuk meg mindnyájan a teljes valóságot. Amint az utóbbi hetek állandó győzelmi hírei s a csapataink feltartóztathatatlan előnyomulásáról szóló tudósítások után elképzelhetetlennek tartottunk s hinni sem akartunk — a hihetetlen megtörtént: a tannenbergi ütközet az orosz csapatoknak olyan hatalmas katasztrófájához vezetett, amilyent eddig nem jegyzett föl Oroszország történelme. A német hadvezér Samsonov hadseregét teljesen megsemmisítette,

és ezeknél a keletporoszországi orosz ezredknél harcolt Boris lovasezrede is...

Nadjusa fiatal szervezete megbirkózott a szörnyű csapással, de ettől a pillanattól kezdve elviselhetetlenné vált számára az élet a front mögött. Valami hatalmas, megmagyarázhatatlan érzés arra kényszerítette őt is, oda menjen, ahol Boris életét vesztette a haza védelmében. Mint betegápolónővér nem akart a harctérre menni, szilárd elhatározással vált benne, hogy ő maga is a frontharcosok sorába lép.

Az ezer, meg ezer akadály, mely eléje tornyosult, nem tudta akaratait megtörni; ellenkezőleg még jobban megérlette elhatározását. Most már csak annak az egy gondolatnak élt, hogy minden nehézséget legyőzzön!

NADJUSA ELINDUL

Egy esős, novemberi napon Nadjusa Varsóba utazott. Nem volt könnyű dolog hozzátartozói éberségét kijátszania és idáig jutnia.

Egyedül, elhagyatottan állt egyideig szerény, kis csomagjával a varsói pályaudvar előtt.

A város a szó szoros értelmében olyan volt, mint egy katonai tábor. Ezenkívül Varsó ezekben a napokban mindenféle sötét elemek gyüle-

Az elérhetetlen katonai menet

Az épület, amelybe Naum vezette, valóban rendes háznak látszott. A szállásadó nő kellemes benyomást keltett. Nyomban megvizsgálta Nadjusát, az ajtó zárját is. Miután minden rendben volt, azonnal visszanyerte nyugalmát.

Az utcán szakadatlanul meneteltek a katonák. Az egész lakosság tudta, hogy a város közepében kemény harcok vannak s ezeknek a harcoknak fordul meg, hogy Varsó a németek kezébe kerül-e, vagy sikerül eredményesen ellentánni.

Nadjusa elnézte a csapatokat s arra gondolt, vajjon hogyan tudna észrevétlenül közéjük surranni? Megoldhatatlannak látszó feladat előtt állott, bár tény az, hogy az újságok és hazatérő katonák gyakran említették, hogy alig akad egyetlen olyan ezred, melynél ne szolgálnának egészen fiatal gyerek-fiúk, akik önként jelentkeznek szolgálatlételre. Teljes katonai ütközetben bizonyára ő maga is úgy festene, mint ezek a gyerekönkéntesek.

Naum többször eljött még aznap Nadjusához s megkérdezte, nincs-e valamire szüksége.

A menedékhelyen Nadjusa nyugodt éjszakát töltött el. Senki és semmi nem zavarta. Ez megerősítette bizalmát az öreg iránt és azon gondolkodott, ne fedje-e föl előtte célját, hogy további tanácsokat kérhessen tőle. Nem volt sok idő a gondolkodásra, előállt tehát kívánságával: — Még egy szolgálatot tehetne nekem, bár

kezőhelye volt. Az alvilág hasznát húzotta a zür-zavarból és bizonytalanságból s egyéb, jól jövedelmező, gyanús üzletek mellett a leánykereskedelem is élénk virágzásnak indult. Ehhez járult még, hogy a rengeteg katonaszökevény a külvárosokat valósággal elárasztotta, hogy ott mindent — a sisaktól kezdve a töltényig — néhány kopekért áruba bocsásson.

A bérkocsisok — akik igen gyér szűzben álltak szolgálatakrészben a pályaudvar előtt — elmondották Nadjusának, hogy a szállodákban a legszigorúbb vizsgálat alá veszik a belépő idegent és egyébként is különös szerencse kell ahhoz, hogy valaki egy üres szobához jusson.

Egy öreg, kaftános, bársonykalapos zsidó figyelmes lett a tanácstalanul álldogáló leányra.

— Miért olyan szomorú, kisasszony? — kérdezte. — Talán alkalmazást, vagy szállást keres? Jöjjön velem, én szolgálok mindennel, amire szüksége van!

Nadjusa bizalmatlanul nézett az öregre. Nem tudta, megbízhat-e benne, vagy sem.

— Miért fél? Mitől retteg? Talán attól, hogy rossz helyre vezetem? — kérdezte ez. — Óh nem! Én egy tisztességes, derék bizonyosony vagyok, Naumnak hívják! Ha óhajítja, érdeklődhetik felőlem a hatóságoknál is, vagy ott, a csendőrségen!

Amikor a „csendőrség” szót hallotta, Nadjusa összeresztett. Eszébe jutott, hogy otthon esetleg már megtudták a valóságot az ő „néni-kéjéhez” való utazása körül s a csendőrségen talán már várja is szüleinek köröző távirata.

Határozatlansága nyomban elszállt:

— Jó — mondotta. — Menjünk. Csak egy szobát szeretnék s a csendőrségen való jelentkezésről hallani sem akarok!

— Minden meglesz! — volt a válasz. — A kisasszony meg lesz elégedve.

nem tudom, hogy ezt a kívánságomat teljesítheti-e?

— Naum mindent meg tud csinálni! — válaszolta az öreg. Ha netalán elvesztette az utlevélét, talánunk másikat, a szép kisasszony számára. Ha a véglegényét keresi a hancúrén...

— Nem, nem — szakította félbe Nadjusa. — Amit én akarok, az sokkal nehezebb. Természetesen megfelelően megfizetném.

— Ha jó rubeleket fizet, akkor, kisasszonykám, Ön is jó szolgálatot fog kapni! — mondotta Naum alázatosan.

— Egy teljes katonai egyenruhára és felszerelésre van szükségem! — mondotta most már határozottan Nadjusa.

Ne csodálkozzanak ezen olvasóim. Tévedés lenne, ha itt az európai viszonyokat vennék mér-fékül. Egy németnek például, könnyebb lenne egy házat átugornia, mint valamelyik ezredbe belopakodnia, vagy éppen az egyenruháját másik katonától megvásárolnia. A cári Oroszországban azonban akkoriban ez éppen nem tartozott a lehetetlenségek közé. Egy jó rubel mindenütt valóságos*varázskulcs volt.

Igy volt ez Nadjusa esetében is. Naum bizonyosonyt egyáltalában nem lepte meg a leány kérése. Udvarias arca nem árult el egyebet, mint teljes szolgálatkészséget:

— Miért ne, kedves kisasszonyom — mondotta. — Néhány órán belül minden meglesz. Tudok egy helyet, ahol sokan vannak, akik nem óhajtanak többé visszamenni a háborúba. Igazuk is van. Miért?

Gyorsan megegyeztek az árban.

Naum olyan szolgálatkészséggel és olyan tiszteltteljesnek mutatkozott, hogy Nadjusának kételyei támadtak, vajjon nem fogja-e a pénz fölvétele után, a hatóságoknál mégis följelenteni? Helyzete azonban arra kényszerítette, hogy most már mindent merjen.

UTBAN A FRONT FELÉ

Késő este egy fiatal katona hagyta el Varsó egyik sötét külvárosát; óvatosan ment át a kormányozási épület előtti téren, félénken tekintgetve egyik oldalról a másikra. Naum és felesége óva intette, hogy elővigyázatos legyen, nehogy a rendőrség katonaszökevénynek higgye s akként kezelje.

Sok, roskadásig megrakott katonakocsi haladt át a téren. Holtfáradt katonák vonszolták magukat rendetlen sorokban egymás után. Egy szállító-hadoszlop volt, mely gyors ütemben igyekezett nyugat felé, a csapatok után, amelyek már napok óta kemény harcban álltak. A fiatal katona közjük lopakodott. Senki sem kérdezte, honnan jött, hová tartozik. Mindenki halálosan kimerült volt és csak a maga bajával törődött. Éppen — néhány korosabb tartalékost kivéve — maguk is fiatal félig-kiképzett katonák voltak, akiket most nyakra-főre harcra vetettek. Alig ismerte egyik a másikat.

...Igy menetelt Nadjusa a hideg, nedves novemberi éjszakában, idegen tájakon, ismeretlen bajtársak között, egyre messzebb és messzebb Varsótól — a front felé.

(Jövő vasárnap folytatjuk.)

A modern leánynevelés

nélkülözhetetlen eszköze a leánylélek problémáival foglalkozó könyv. A világirodalom e téren gazdag termékeiből legkiválóbb sikerű, eléggé nem ajánlható munkák:

Gerely Jolán: A MÜVELT LEÁNY, emelkedett szellemű tanácsadó az élet és társadalmi érintkezés minden kérdésében. fiatal lányok számára nélkülözhetetlen. **Ára: 110 lel.**

Gerely Jolán: HIVATÁS VAGY ROBOT? A munka értékelése a krisztusi világnézet szemszögéből. Felemelő, lelkesítő sok gyakorlati tanácsot nyújtó. **110 lel.**

Gerely Jolán: ADD NEKEM A SZIVEDET. Serdülő lányoknak kincsétérő munka. A leány legnagyobb problémájáról, a férjhezmenésről szól, okos, finom hangon, lebilincselően érdekes módon. **Ára: 110 lel.**

Gerely Jolán: KI VAGYOK? A szüzmáriás leánylélek kialakítására páratlan eszköz e könyv. A modern leánylélek minden problémáját leperzgeti színes, eleven képekben s felemelt vála mennytit a szűzanyás eszme magaslátára. **Ára: 120 lel.**

Kapható: KÖNYVOSZTALYUNKNÁL.

ANYAM

Irta: JILLING FERENC

Az asztal mellett ül magábaszájva...
S mint szomorúfűz bánatfűrtös ága,
Lehajlik feje búsan, szótlanul.
Hullám-haját már ezüst dér belepte,
S mintha csak szentek glóriája lenne,
Amint a mécses fénye ráj hull.
Titkos mosolyra nyílik ráncos ajka,
Szemét lezárta békesség galambja...
Csendesen alszik s szépet álmodik.

Borús jelennek bűjút elfelejtve,
Talán a mult kődébe szállt a lelke...
Az ifjú évek szép mezőire?
Hol néki nyílt még a rét virága...
Hol néki dalolt csak a kis madárka,
És érte dobbant annyiak szive.
Vagy tán a Jövő nagy titkát keresve,
Az Elmúlásról álmodik merengve?
A sir öléről, mely nyugalmat ad?

Aludj és álmodj szépet, drága Léleki!
Felejs el minden bajt, mit rád az Élet
Ostorcsapásként osztogatva mér...
Aludj és álmodj szép tündérszágot,
Hol nincs tövis, csak virág és babér.
Aludj anyáskáml... És kívánom néked:
Hogy vidám legyen majd felébredésed!
De addig álmodj, álmodj boldogan!...

Ebben a páholyban is
— ahol a legjobb tár-
saság ad egymásnak
találkozót — a

SOIR DE PARIS
puder, parfüm és kölni-
viz finomillata uralkodik.

Minden
szaküzletben
kapható.

SOIR DE PARIS
BOURJOIS

Sir Basil Zaharov, a titokzatos ember

— Párizs, a „Magyar Lapok” munkatársától. —

Az elmúlt héten montecarlói villájában, nyolcvankétéves korában meghalt Sir Basil Zaharov. Ez a szürke hír járta be tíz nappal ezelőtt a világot s a nagy európai lapokban a következő napokon már hosszú riportok ismertették Basil Zaharovnak csodálatos pályafutását a szegénységtől a világhatalomig. Mert Sir Basil Zaharov kezében valóban világhatalom volt. Nem az a mérhetetlen vagyon, amelyet most hátrahagyott, tette naggyá, nem a kétszázmillió fontsterling (közel 150 milliárd lei), hanem az a hatalmas összeköttetés-hálózat jelentette számára a világhatalmat, amely a világ négy táján mindenhol az élet és halál urává tette. Sir Basil Zaharov, az „agyukirály” Európa legtitokzatosabb embere volt, rettegett fegyvergyáros, akinek egyetlen intésére fegyverek dördültek el, hullahegyek tornyosultak, felbecsülhetetlen kulturétékek dőltek romba a srápnellek bömbölése közben. Egy egész különálló, már-már szuverén diplomáciai testület él Zaharov szolgálatában, amely minden államhatalomhoz megtalálta az utat s a csörgő aranyért vért áldoztatott. Néhány év előtt az amerikai sajtóban érdekes leleplezés jelent meg erről a titokzatos emberről s a világ közvéleménye tulajdonképpen csak ekkor ismerte meg. Ekkor tudtuk meg, hogy az utolsó negyven évben nem volt a világon olyan háború, amelynek előidézésében nem lett volna szerepe Zaharovnak. Népeket uszított egymás ellen, hihetetlen összegeket költött megvesztegetésekre, ügynökei ott voltak a legmagasabb politikai és diplomáciai körökben és amikor valahol fellobbant a háború, eldördült az első puskalövés s a rombolás szele süvíteni kezdett, megjelent Sir Basil Zaharov és üzletet csinált, fényes üzletet: fegyvert szállított barátoknak és ellenségnek egyszerre.

Zaharov pályafutása felér egy romantikus regényre...

A leleplezések csak töredékét vetették fel annak a történelmi szerepnek, amelyet Zaharov az utolsó félszázadban játszott. A „nagy teljesítményeket” az emberiség nem ismeri és talán sohasem fogja megismerni. De az is, ami Zaharov titokzatos életéből a nyilvánosság elé került, elegendő arra, hogy benne a nemzeteken és erkölcsi elveken kívülálló nagyképűtársa inkarnációját lássuk. A fegyver-

szállítók rejtélyes külön világában, ahol kalandorok, titkos ügynökök és feltalálók találkoznak, egész külön helyet foglal el ez a csodálatos pályafutású ember, aki ismeretlen mélységekből tört fel, életét állandóan titok vette körül s a milliomosok élcapatába küzdötte fel magát a semmiből.

Ez a pályafutás felér egy romantikus regénnyel. 1849 október 8-án született az anatóliai Mughla községben. Apja valószínűleg orosz származású volt. Zaharov Konstantinápoly Tatalva nevű görög külvárosában nőtt fel. Kora ifjúságában idegenvezető volt, később az utcai pénzváltóüzletre vetette magát és az előkelő görögök negyedében kitüntette magát nagyszerű

A fegyvergyártás titka: két szembenálló félnek egyidőben szállítani fegyvert és hadiszert

A következő években a Vickers-cég új ügynöke beutazta egész Európát. Bejáratos volt az összes hadügyminisztériumba és jó fellépésével, tehetségével sok sikert ért el. Tizenhét nyelvet sajátított el rövid idő alatt s üzleti képességével hatalmas hasznot és nagy üzleteket szerzett a vállalatnak. Néhány évi működés után Zaharov már nemcsak a cégnél nélkülözhetetlen, hanem a hadügyminisztériumokban is. Az egykori idegenvezető hatalom már. És üzleteit ördögi ravasz-sággal kötötte. Csak néhány példa: a görög hadügyminisztériumnak felajánlotta Nordenfeldt Vilmos találmányát, a tengeralttjárót. Görögország megvásárolta s amikor az üzlet megvolt, Zaharov az ellenfélhez sietett Konstantinápolyba s figyelmeztette a portát, hogy legnagyobb ellensége milyen kitűnő hadieszközt vásárolt. Természetesen Törökország is azonnal két tengeralttjárót rendelt. És azután jött

Epilepsziában szenvedők

A világhírű amerikai „Donhude” a bécsi Wagner Jauregg klinika véleménye szerint az epilepszia összes olyan eseteiben is használt, hol minden más kezelés eredménytelen maradt.

Posta 200 lei utánvétellel megrendelhető Császári gyógyszerárán, București, Calea Victoriei 124.

„bankári” képességeivel. Egyszer állást kapott egy Hiphantides Manuel nevű kereskedőnél, aki a tehetséges fiatalemberre rábízta egész üzletét. Egyideig simán ment minden, egyszer azonban gazdája 25 láda gumi és 169 láda gubacs el-sikkasztásával vádolta meg Zaharovot. Letartóztatták, de egyezséget kötött gazdájával és föltételesen kiengedték a börtönből. Zaharov visszaesett oda, ahol elkezdte — idegenvezető lett. És talán ez a visszaesés indította meg a szédületes magasságokba ívelő karriert. Vickers angol fegyvergyáros ellátogatott Sofiába, ahol Zaharov ekkor élt, jóval a Balkán háború előtt, hogy fegyverszállítások iránt érdeklődjék. Minthogy a bolgár nyelvet nem tudta, a görög származású portás útján tolmácsot keresett és a portás bemutatatta neki földijét, az akkor állásnélküli Zaharovot. Az ügyes, jó felfogású fiatalember megnyerte a fegyvergyáros tetszését, bizalmává tette és Zaharov karrierje elindult... A Vickers-cég utazója lett. Ekkor derült ki, hogy Zaharov nem hagyhatja el az országot, mert a börtönből csak föltételesen szabadult ki. Vickers azonban keresztülvitte, hogy a föltételesen szabadlábra helyezett ember útlevelet kapjon.

Oroszország és a többi hatalom s Nordenfeldt Vilmos találmányából Zaharov vagyont gyűjtött... Mert Zaharovnak az volt az elve, hogy a fegyvergyárosnak egyszerre mindig legalább két szemben álló ország számára kell szállítani fegyvert, muníciót és hadihajót. Vagyonának tulajdonképpen alapjait Oroszországban szerezte, amikor az orosz-japán háború alatt szállított fegyvert. Ekkor már a Vickers-üzem igazgatója volt. Mint igazgató első üzletképpen hatalmas megrendelést szerzett a spanyol hadügyminisztériumtól.

Zaharov üzleti könyveiben negyvenmillió fontsterling tiszta haszonnal zárult a világháború

Zaharov már-már versenyen kívül állott, amikor megjelent az első komoly konkurrens, akivel még Zaharovnak sem ment könnyen a „kivégzés”. Az ellenfél Maxim Hiramnak hívták, aki egy olyan gépet talált fel, amellyel egy perc alatt száz lövést lehet leadni: a gépfegyvert. Zaharov nyomban akcióba lépett, mindenütt megjelent, ahol Maxim Hiram bemutatta találmányát. És csodálatos módon, ha Zaharov megjelent, Maxim Hiram találmánya mindig csődött mondot, valami kis hiba miatt. Maxim Hiram emlékirataiból tudjuk meg azután, hogy ezeket a hibákat Zaharov felbérelt szabotálói okozták. Amikor következetesen sikerült elválni Maxim Hiram érvényesülésének az útját,

Zaharov maga ajánlotta a Nordfeldt-gyárnak, amelyben már irányító tényező volt, hogy egyezzen meg Maxim Hirammal. Ebből a megegyezésből született meg a nyolcvanas évek végefelé a Maxim Nordfeldt-Guns et Amunition Co. Ltd. Zaharov ekkor negyvenéves és vagyona félmillió font.

1873 és 1918 között nincs háború, amely nagy hasznot ne hozott volna Zaharovnak. Lassan-lassan az összes fegyvergyárban részes lett. A német Krupp-művek, a francia Schneider-Creuzot-, az orosz Putilov-művek és az osztrák Skoda mind Zaharov-érdekeltségek. Ahol pedig ez nem ment, mint Olaszországban, Törökországban és a Keleten, ott a legkülönbözőbb „haza” cégek alatt gyártotta a Zaharov-fegyvereket. Így történt meg, hogy a harcban álló nemzetek végeredményben mindig Zaharov fegyvereivel öldösködtek egymást. A világháború, Zaharov utolsó nagy üzlete — negyven millió fontsterling tiszta haszonnal zárult...

Zaharov résztvett a mosszuli petróleummezőkért folyó háborúban, a súlyos milliókhoz Mezőpótaniában is keresett még valamit. Közben a Nordfeldt-Maxim-művek és a Vickers-művek is egyesültek, majd később csatlakoztak az Armstrong-művek is. Ezzel Zaharov példátlan hatalomhoz jutott: ő lett a háborúk ura.

A háború után Zaharov Franciaországba helyezte át működése színhelyét. Állandóan Monte-Carloban lakott és megvásárolta szócsovénak a párizsi „Excelsior” című nagy napilapot. Nemsokára kezébe került a montecarlói játékbárlang is, amikor annak tulajdonosa, a Blanc-család fizetési nehézségeibe jutott.

Karöltve Trebitsch Lincolnnal

A háború után ő támogatta fegyverszállítással a drúzok felkelését, benne volt keze Abd el Krim lázadásában is; régi hazája iránti háláját oly módon akarta leróni, hogy pénzzel támogatta Venizelosz diktatóri törekvéseit. Mindenütt, ahol krízis támadt, Sir Zaharov érdekelve volt. Érdekes megjegyezni, hogy legbizalmasabb munkatársa egy ideig Trebitsch Lincoln, a magyar származású kalandor volt.

Ha ez a hallgatag ember nem borítja magát a titokzatosság ködébe és egyszer beszélni kezd, a világtörténelemnek sok kulisszatitka kerülhetné volna nyilvánosságra. Zaharov sokat tudott, hőskélet tapasztalt volna sárba, bűnöket és árulásokat fedhetné volna fel. De ő lallgatott. Naplóját, ezt a mindennél érdekesebbnek

ígérkező könyvet — halála előtt néhány héttel hat tanu jelenlétében elégette. Zaharov történelmet csinált, de szerepe rejtély és talán az is marad örökké... Csak a szédületes karrieréről tudunk, a nagy szerencséről...

Es ez a szédületes karrier mégsem volt a

Zaharov a robogó vonaton megmenti egy Bourbon hercegnő életét... Tragikus szerelem

1889. szeptember 22-én Zaharov a párizs-madridi expresszen utazott. Egyszerre egy elegáns hölgy jajveszékelve rohant ki az elsőosztályú hálófülkéből, mögötte pedig verbenforgó szemmel egy revolveres férfi. Zaharov rávetette magát a férfire s megmentette a nő életét. A nő a villafrancai hercegnő, egy késői Bourbon leszármazott volt, a férfi pedig a férje, aki megőrült és soha nem nyerte többé vissza esztét. Az ágyúkirály az emlékezetes éjszakán beleszeretett a hercegnőbe, de a szerelemből házasság csak harmincöt év után lett, amikor a férje a tébolydában meghalt. 1924 szeptember 22-én vitte oltárhoz a hetvenöt éves völgegy menyasszonyát. Ekkor már mindene meg volt Zaharovnak: pénz, rang — (mert az angol király nemesi rangra emelte és a Sir címet ado-

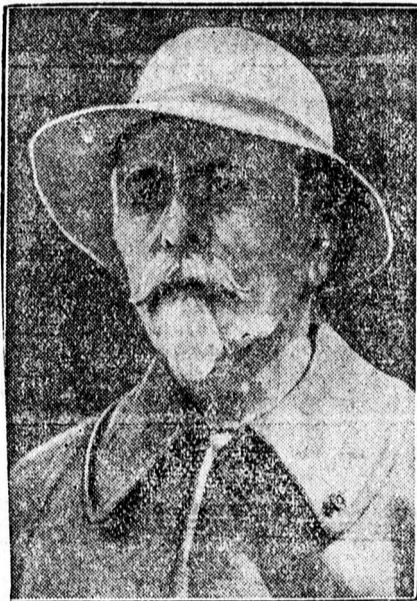
boldogság útja. Zaharovban inkarnálódott a kapitalista lélek tragédiája. A pénz féktelen hajszolása közben felébredt benne az ember, az érző lény és boldogtalanná tette. Zaharov tragédiája egy szerelemmel kezdődött és ezt a szerelmet is a titokzatos romantika vette körül.

mányozta Zaharovnak, s azért, hogy a világháborúban az antant hatalmakat ellátta fegyverrel, a Bath-rend és a brit impérium nagy keresztjét kapta, az oxfordi egyetem tiszteletbeli jogi doktora lett, megkapta a francia becsületrend nagykeresztjét) — és a családi boldogság is. Felesége azonban, akire oly sokáig várt, másfél év múlva elhunyt. A milliók, amelyeket emberölőszerszámok gyártásával szerzett, a hír és rang, nem vigasztalták meg. Máról-holnapra kialakult a nagy hevület, amely a vagyonszerzésre, a legerkölcstelenebb üzletek felé is kerekedett. Betegeskedni kezdett és a titokzatosság fátylát még sűrűbbre vonta maga köré. Ekkor már teljesen béna volt. Visszavonult Párizs melletti kastélyába. Itt tartózkodott leggyakrabban fogadott leányának, volt felesége leányának társaságában és valóságos aszkéta életet folytatott. Az egyetlen fényűzése, amit megengedett magának, az volt, hogy kibővítette a kastély hatalmas parkját és ennek útjain tologatták tolokocsijában a béna Krózust. Ilyen séták közben diktálta leveleit és rendelkezéseit titkárnak. A kastély nyugalomra indusok vigyáztak, az indiai hadsereg volt aliszitjei. De ezek a hűséges emberek sem tudták megakadályozni, hogy a ház urának hűséges üzlettársa vissza ne térjen: a halál ide is bejött.

Zaharov meghalt, de aláaknáztá a világot!

Zaharov, az ágyúkirály nincs többé. A modern etika nélküli kapitalizmusnak egyik klaszikus képviselője volt. Karrierjének szédületes ívelése, amely a konstantinápolyi külvárostól a párizsmelletti palotáig ívelt, egy beteg kornak fantasztikus útját mutatja. Erdemes ezen a kariereen eltűnődni s meglátni benne a halállal játszó európai kultúra torz képét. — Zaharov nincs többé, de alkotásai élnek s vajjon hol, hogyan és mikor robban egyszer egyike azoknak az aknáknak, amelyekkel Zaharov a „szent üzlet” nevében az egész világot aláaknáztá?

r. e.

Sir Basil Zaharov

A modern egyházi építészetéről

*

Az „Osservatore Romano” egyik közeli számában „Európa visszatér a hithez” cím alatt olvassuk a következőket:

„Thomas F. Coakley, aki a tavasszal több mint három hónapot töltött el Európában a modern egyházi építészeti tanulmányozásával, az „America” (a newyorki jezsuiták lapja) egyik legutóbbi számában leírja benyomásait, amelyeket itt azon címen közlünk, hogy dokumentáljuk és kijelentjük, hogy szerzőnek az új építészetről vallott felfogását teljes egészében osztjuk mint olyant, amely megfelel az általunk is sokszor hangoztatott felfogásnak.

Párizsba érkezve — írja Coakley —, az érseki hivatalba mentem, hogy a néhány év előtti látogatásom óta épült templomokról tájékozódjak.

Az érseki helynök, aki a munkálatok felügyeletével volt megbízva, átnyújtotta a város térképét, amelyen az új épületek helye külön jelekkel volt feltüntetve. Meglepődve hallottam tőle, hogy a biboros érsek az utolsó négy év alatt nem kevesebb, mint hatvan templomot építtetett Párizsban s annak környékén, körülbelül 80 millió frank költséggel. Ez az építészeti tevékenység deminenciáját a legnagyobb modern építetők sorába emeli.

A nála megszokott bölcsességgel és gyakorlati érzékkel ezt a mérhetetlen munkát a főváros legkiválóbb erőiből választott tizenhat építésze bízta Jules Barbier vezetésével. Bár a francia katolikusok szegények, a nagy egyházfő azt akarta, hogy csak kiváló szakemberek kapjanak megbízást gigantikus vállalkozásának megvalósítására. Kizárólag neves építészeket alkalmazott, aminek eredménye az lett, hogy minden egyes templom megérdemli a dicséretet és azt, hogy az építészvilág felfigyeljen rá. Minden egyes

templom sajátos érték, amelynek nem kell félnie a kritikától. Nincs két egyforma közöttük. Minden egyes templom terve a helyi körülmények áttanulmányozása után, az illető plébánia igényeinek figyelembevételével készült. Az egyik kőből, a másik betonból, a harmadik téglából épült, de mindegyik kiváló építész terve és szakavatott építőmester munkája. Sok munkanélküli művészt és munkást foglalkoztattak ezek az építkezések, úgyhogy Verdier bíboros minden más franciát megelőzve, az utolsó négy év nyomasztó krízisének idején a párizsi építőipar megmentője lett.

Ajánló sorokat kaptam Barbierhez, s ennek a kiváló építésznek kedvesességéből módomból megtekintheti mind a hatvan új templomot.

Feltűnő, hogy ezek a modern templomok mily kevésbé kerültek, bár mindegyik kész minden részletében. Es mégis sem nem szegényesek, sem nem csúnyák, sem izléstelen dísz nem ékeltleníti őket, hanem ellenkezőleg, bátran állják az összehasonlítást az európai modern építészeti bármily alkotásaival.

Általában szinte hihetetlen nagy a száma az európai kontinensen legújabbban épült templomoknak. Nagyrészüket megnéztem és tanulmányoztam s több mint ötszáz fényképet hoztam magammal Európa minden tájáról azokról az egyházi épületekről, melyek a legutóbbi néhány év alatt épültek a leghaladottabb építészeti stílusban. A régi szomszédságában ott találjuk az újat olyan helyen is, ahol nem is sejtjük. Rómában nem messze a Szt. Péter templomtól van a Krisztus Király templom, amelyet Marchetti bíboros, a római egyházmegye jelenlegi vikáriusa építtetett sok amerikai ideának felhasználásával egészen modern stílusban.

Mindenfelé a tevékeny és komoly katolikus élet elmélyedésének jelével lehet találkozni, ami elsősorban a legújabb templomépítkezésekben nyilatkoztak meg Belgiumban, Hollandiában, Németországban, Svájcban, Magyarországon, Dániában, Svédországban, Norvégiában éppúgy, mint Franciaországban és Olaszországban.

Tény, hogy ezek ellen az új templomok ellen sok kritika hangzott el. De ugyan mi maradhatna

ment a mai világ borotvaéles nyelvű kritikusaiktól? Az mondják, hogy ez a stílus groteszk, brutális, barbár, sérti a jó ízlést és ellenkezik a keresztény hagyományal.

Nos, én ezeknek a túlzó jelzőknek használatában ugyanannak az állásfoglalásnak ismétlődését látom, amellyel egy régi kor művelt társadalmá fogadta azt az új stílust, amely Európában körülbelül nyolcszáz évvel ezelőtt keletkezett. Ezeknek a régmúlt időknek urai és hölgyei láttak, mint alakul ki szemük előtt egy oly templomtípus, amely távol állott attól, amihez hozzá voltak szokva. Ez az új templomtípus annyira különbözött azoktól a megcsontosodott ideáktól, amelyekhez szerintük minden egyházi épületnek alkalmazkodnia kellett volna, hogy az új stílust elárastották az epés gúny nyilaival és egy olyan ölé méreggel telített nevet kerestek rá, amely alkalmasnak látszott arra, hogy egy szóba sűrítve fejezze ki megvetésüket: elnevezték gótnak. Ez történt a tizenkettedik században. Ma, akinek csak valamelyes ideálja van az építészetről, ámulva áll meg a nagy katedrálisok és a gót stílus középületei előtt, amelyek ma is dicsőségei az alkotó emberi szellemnek.

Azért mindazoknak, akik mérték nélkül szórják a szidalmakat a modern építészetre, egy kis türelemmel kellene lenniök, mert amily biztos, hogy holnap felkel a nap, éppoly biztos az is, hogy a modern stílus is dicséretet kap a jövő idők művelteitől. Ha a mai építészeknek a következőknek lesz idejük arra, hogy kísérletezzenek és kifejthessék tehetségüket, egy olyan új építészeti stílust fognak teremteni, amely kiküszöbölve a hibákat, kiválóbb lesz annál, ami ma, a gyermekkor s kibontakozás stádiumában, lehetséges. Az elutasító ellenvetések, melyeket ellene felhozhatnak, akármily tekintélyes emberektől származzanak is, egyszerűen annak a megfontolatlan és okatlan kritikizmusnak kifejezői, amelyből mindig kijutott azoknak, akik egy századdal megelőzték korukat.

Az Egyház halad; modern építészete harsónak hangján hirdeti, hogy Európa visszatér a hithez”...

A roveretói emlékmű a lenyugvó nap káprázatában

Rovereto, december hó.

Koromsötét, csillagtalán estében futott velünk a vonat Trentoból és szívszorító emlékek ébredtek bennünk, mialatt a vak homályban egymásután hallgattuk az apró állomások nevét: Mattarelo, Calliano, Villagarina... Hűsz esztendővel ezelőtt milyen más-képpen csengtek ezek a nevek, s milyen más-ként néztük őket a térkép fölé hajolva, zseblámpa fényénél, mintahogy most kitekintettünk rájuk, s olvastuk az állomásépületek homlokzatáról. Micsoda forró órákat éltünk itt át, mennyi szorongást, s az a csend, amely most szétfeszül az egész vidék fölött, mint valami roppant takaró, hogy zengett akkor, hogy recsegett és dübörgött a pergőtűz harsogásától, aknák bögsétől... S most milyen megbonthatatlan nyugalom és békesség honol a tájékon, amely a mi emlékezetünkbe úgy ivódott be, mint tűz, halál és istenitélet képe.

Es milyen más Rovereto, ez a kis város, mint 1917-ben, mikor utoljára jártunk itt. Nézem a fényárban úszó utcákat, a Rialto-szálló erkélyéről s eszembe jut, hogy azok a lámpák, amelyek most vakítóan világítanak, hogy pislogtak akkor a hevenyén rájuk bocsátott szövedarabok és rongyok alatt...

Akár mennyire fáradt vagyok is a hosszú utazástól, valami nem hagy nyugodni s lemegyek a szobámból. Végigbandukolok a fő-utcán, a városháza felé, amelynek oszlopos homlokzata előtt olyan nagy sörgés-forgás, olyan lázas futkosás volt szüntelen s a piactéren megtalálom a fényoszlopok parancsnokságának épületét is. Most békés fogorvos lakik benne, mint a kapu alatti tábla mutatja.

A sok ismerős utcán és alagsoron keresztül szinte észre sem veszem, mikor a Castello alá érek. Mintha ebben a pillanatban semmi-vé vált volna a hűsz esztendő, visszaszaladt volna az idő: a homályon át megpillantom egy harminc és feles mozsár körvonalait. Csak az emberek hiányoznak mellőle, akik tarkójukra tolt sikkával, verejtékes homlokkal dolgoztak akkoriban s etették ezt a monstrumot, amely mint valami özönvízelőtti állat, felbőgött időnként, hogy ércetorkából füst, láng és halál repüljön ki.

Tábla mondja el a nagy ágyú mellett, hogy hol volt állásban hűsz esztendővel ezelőtt...

***

Reggel szelid napsütésben indulunk el megnézni a háborús múzeumot. Már az úton ott látjuk hosszú sorban a berendezésű lövegeket, aknavetőket, repülőbombákat, kiszedett závarzatú gépfegyvereket s halomban a gyalogsági puskákat. Maga a várudvar is zsúfolva van a nagy harc emlékeivel: drótsövényről kezdve repülőgépek maradványáig s a vaszszegekkel kivert hadijótékonsági szobrokig mindent megtalál itt az ember. A termekben térképek hevernek, olasz, magyar és osztrák felírásúak és egy hatalmas színes gipszmodell, amely az egész tiroli frontot örökíti meg, az utolsó állásokkal. A falon rengeteg fénykép, festmény: mind háborús tárgyú. A rommálott Riva, Arco, Mori, Lizzana, Foppiano, Albarredo s még isten tudja hány község képe.

Melegen süt a nap, mire kikerülünk a termekből, mire meg tudunk válni ezektől a keserves és mégis olyan szép napokat idéző emlékektől.

A bástyán a híres roveretói harangot látogatjuk meg. Roppant teste hatalmas faszervezeten nyugszik, azt mondják, száz mászánál is többet nyom. Ágyukból öntötték s mindennap megszólal, hogy hegyeken, völgyeken át messzire szálló szava hirdesse azok emlékeztét, akik ezen a vérell áztatott földön fegyverrel a kezükben haltak meg.

A harang alá perselynek egy olasz roham-sisakot tettek ki s az angol, francia, német és olasz felírás a harang fenntartásához kért adományokat. A falról éles, tiszta kilátás nyí-

lik a hajdani frontra, Zugnára, az Esch völgyére. Szemben az Altissimo és a Monte Baldo sötétlik, ahonnan az olasz ágyuk lötték a várost, távolabb a Monte Stivo tetszik, s a Zugnatorra aljáról pedig felfehérlik egy fehér kupola. A Castell Dante-n lévő mauzoleum ez, ahol összegyűjtik tízezer hősi halott csontjait.

***

A régi hidon, amelyen valaha olyan sokat jártam át az állásokba, megyek most békésen a Castell Dante felé s a húszperces út végén egyszerre elém bukkan a hatalmas emlékmű. A fekete márványból faragott, díszes vászáccsal elzárt bejáratához hatvan fehér lépcső vezet föl. A mauzoleum belül végtelenül egyszerű. Sima falain körfolyosó fut, amelyről három emelet mélységbe lát le az ember. A folyosó mindkét oldalán apró fiókszerű nyílásokat építettek, ezekben találunk majd végső nyugalomra várakozni kis olasz, magyar és osztrák zászlókkal leterítve. Egyik emelet már kész is van, a kis rekeszeket márványtábla zárja le, amelyen arany betűkkel ragyog az elesett hős neve és rangja.

A nap akkor bukik a hegyek mögé, mikor éppen kilépünk a mauzoleum kapuján és utolsó sugarai vörösen öntik el a fehér lépcsőket, a Castello bástyáit s a várost.

Ugy nyikorogtak izületei, mint az új cipő

Reumatikus daganatok 30 éves korban

Magam is kezdet már hinni, öreg asszony, noha mindössze 30 éves volt. Ugy ropogtak izületei, mint ahogy az új cipő csikorog; kezem és lábom lábujjára meg voltak rettenetesen dagadva. Akkor elkezdett Kruschen sót szedni. Olvassa, mit is hat hónap múlva:

„Mindössze 30 éves vagyok és reumatikus köszvényben szenvedtem. Kezeim és lábujjaim rettenetesen meg voltak dagadva és amikor lépcsőt jártam, térdem izületei úgy ropogtak, mint az új cipő. Már magam is azt kezdtem hinni, hogy öreg asszony vagyok. Miután egész vagyonomat költöttem különböző gyógyszerekre, megkíséreltem a Kruschen sót. E sókat az előírásnak megfelelően szedem, azaz egy pohár meleg vízben. Kezeim és lábaim azóta teljesen lepadtak, hat hónapi Kruschen só-kezelés után és minden tekintetben sokkal jobban érzem magam”. M.

A reumatikus fájdalmakat a test izmaiban, és az izületekben lerakódó húgysav okozza, melynek kristályai tühegyesek. A húgysav leghatásosabb oldószere a szóda és a kalium, Kruschen só tartalmaz úgy szódát, mint kaliumot, tehát az egvedülű só, amely a húgysavat kettős erővel oldja. Sels Kruschen az ország minden gyógyszerárában és drogériájában kapható. Nagy üveg ára 95 lei, kis üveg ára 60 lei.

Mintha vér folyna a völgyben, a házakon, a váron s a hegyeken. Vér, amely itt ömlött ki patakokban s amelyet beivott a föld, hogy most egy napszállat káprázatában nyugtalanító visszfényként kivetítse magából.

A harang a Castello bástyáján megzendült, mintha egy roppant ezredkürt öbléből zúgna fel a takarodó. —S—

KERESZTREJTVEÉNY

47. (240.) szám.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36
37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48
49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60

Beküldendő sorok: Vízsz. 1., 13., 19., 40. Függ. 1., 2., 12. és 35.

Határidő: december 17.

Vízszintes sorok:

1 Ifjusági irónő. 13 Török udvarhölgy. 14 Viessza: zöldszínű gáz. 15 Kislány — más szóval. 16 Római kettes. 17 D. M. 18 Aaaaa. 19 Állatok őrzője. 22 Urasági cseléd. 23 Reggelire gyakran fogyasztjuk. 24 Szomorú pihenőhely. 27 Egyforma magánhangzók. 28 Igekötő. 29 Zsiga — magánhangzói nélkül. 30 Nemesi szimbólum. 33 M-mel az elején: kérdőszó. 34 Nagyon sokszor. 36 Öreg — németül, nőnemben. 37 Rag. 38 Valamennyi. 40 II. Ferdinánd és I. Rákóczi György itt kötöttek békét. 43 Ilyen angyal is van. 44 Ritka férfinév; egy nagy magyar fizikus keresztnéve. 45 Nem mögé. 46 Azonos magánhangzók. 47 M. S. 48 A delatánt követi. 50 Foglalj helyett! 51 Alföldi város.

Függőleges sorok:

1 Arany János híres műve. 2 Az első ember.

3 Rag. 4 Határozószó. 5 Ujságárus. 6 „Bizony” — régi magyar szóval. 7 Pénz eleje és vége. 8 Halak lesznek belőlük. 9 Így is lehet valakit megtámadni. 10 Ez teszi izessé az ételt. 11 A kilenc muzea egyike. 12 Híres vers címe. 20 Nemet folyó és bányavidék neve (ékezet felesleges). 21 Végtelen töl. 22 Viessza: híres ez a „bikavér”. 25 Az ilyen területen besüpped az ember lába. 26 Mutatószó. 28 Fekszik — más szóval. 31 Ilyen a jó étel. 32 Az izmokban rejlik. 33 Női név. 35 Hajnali mise. 36 Asztal része. 39 „...alejkum” török köszönés. 41 Német személyes névmás. 42 Jenő mássalhangzó. 43 Régi magyar férfinév. 49 Sajátkezűleg — rövidítése. 50 Vér.

Előbbi rejtvevényünk megfejtését, a megfejtők névsorát és a sorsolás eredményét következő rovatunkban fogjuk közölni

KÖZGAZDASÁG

Általános helyzetkép

az őszi vetések állásáról, gabonatermésünk fejlődéséről és az árak kialakulásáról

Oradea. Saját tud. A bucuresti központi időjárás-kutató intézet jelentései szerint november hónap folyamán az ország északi részében, főként Moldovában, Basarabiában és Transsylvania északi részén szinte megszakítás nélkül esett az eső. Ezzel szemben az ország déli részén, a Duna mellett elterülő síkságokon, valamint az ország nyugati felében — Banatot kivéve — általában egész novemberben kedvezően normális volt az időjárás.

Ezekből a jelentésekből kitűnik, hogy az őszi vetésekre az ország déli részében kedvezett az időjárás, míg az ország északi részében egész novemberben mostoha idő járt a vetésekre.

Különböző helyekről kapott magánértesítések szerint az ország déli részén az őszi gabonával bevetett területek meghaladták a közepes évi átlagot, míg északon még a normális arányokat sem érték el.

A vetések — már ahol sikerült elvetni — általában szépen fejlődnek, a talajnedvesség megfelelő s a hőmérséklet sem süllyedt még le annyira, hogy ártani tudna az őszi vetéseknek.

DOLGOZIK A FÜLDÜGYMINISZTERIUM ÉS — DOLGOZNAK A SZÖVETKEZETEK

Az utóbbi évek során már nálunk is bevezették a buza s a többi gabonák minőségszerinti osztályozását s ez jó hatással volt gabonatermelésünkre. Nemcsak a nagygazdák, de a kisbirtokosok, kisgazdák is kezdenek súlyt fektetni a minél jobb minőségű gabona termesztésére.

Az idei őszi vetések előtt védőszerekkel már általánosan biztosították a vetőmagvakat a különféle betegségek ellen, amit pedig régebben teljesen elmulasztottak.

Ebben érdeme van a földművelésügyi minisztériumnak, amely széleskörű propagandát indított a gabonatermelés és általában a földművelés okszerűvé tételére, de nagy érdeme van a szövetszervezeteknek is, amelyek kivették és alaposan kivesszük részüket ebből a munkából

azzal, hogy lehetővé teszik a szükséges védekező szerek olcsó áron való beszerzését és minden vonalon segítik a földművelőket.

AZ ÁRAK ÁLLANDÓAK

A belföldi buza- és gabonapiac az árak körülbelül az októberinek felelnek meg. Igaz,

hogy november elején esett a gabonák ára, de november végén újra emelkedett s az utóbbi hetekben meg éppen emelkedő irányzatú volt. Tekintettel arra, hogy a belföldi piac árai mindig a világgiazi árak kialakulása szerint változnak, megállapíthatjuk, hogy a világgiazi gabonárai is olyan színvonalon mozognak, miként a belföldiek.

REMÉNY VAN A TENGERI ÁRÁNAK EMELKEDÉSÉRE IS

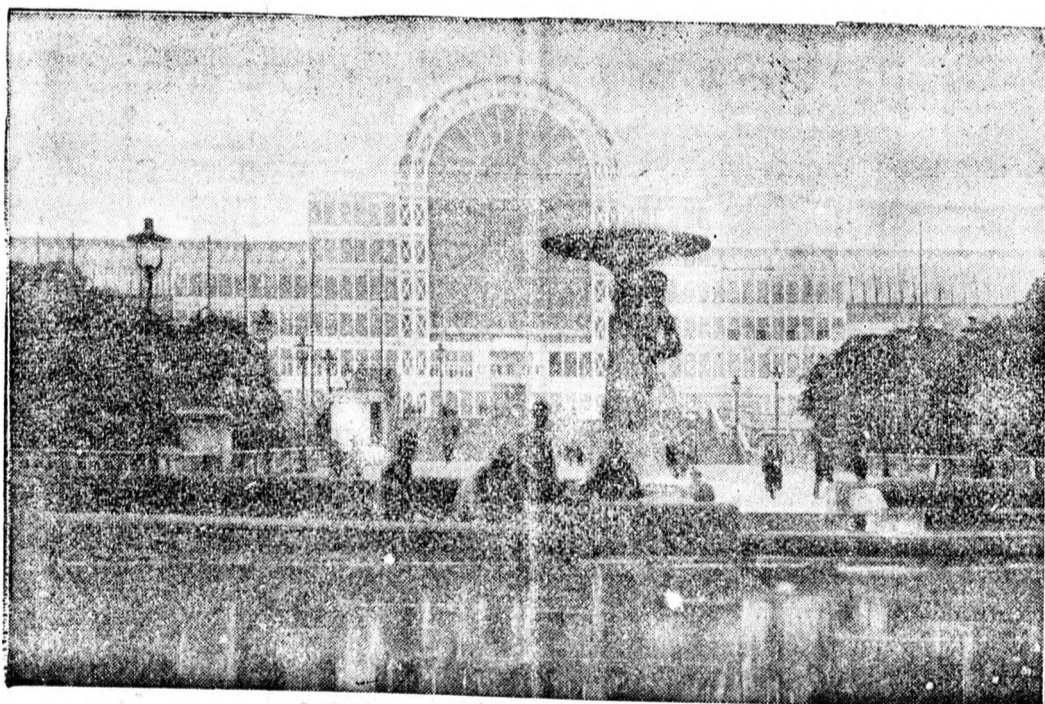
A tengeri ára, — dacára annak, hogy az általános európai termés az évi átlagon jóval alul van, — egyelőre igen alacsony. Közgazdasági körök ezt azzal indokolják, hogy még mindig tart az argentin tengeri szállítása. Remélhető, hogy amint csökken, vagy megszűnik az argentinai tengeriszállítás, nálunk is emelkedni fognak az árak.

Szigoru rendelet a karácsonyfák szállítására.

A román vasutak hivatalos rendeletet kaptak a fiatal fenyők (karácsonyfák) szállítására vonatkozólag. A rendelet értelmében karácsonyfát belföldre csak akkor lehet szállítani, ha a feladó a kerületi erdőgazgatóság jegyzőkönyvével igazolja az áru származási helyét, azonkívül a feladási hely állomásfőnökeinek igazolványát is mellékelni kell a szállítólevélhez. Külföldi szállításokhoz a pénzügyminisztérium külön engedélye is szükséges, ezeket a formalitásokat a határállomásoknál külön bizottság fogja ellenőrizni.

1937 MÁRCIUS, VAGY APRILIS 1-IG LESZNEK ÉRVÉNYESEK AZ ADÓBONOK. Legutóbbi számunk közgazdasági rovatában közöltük, hogy ki akarják vonni a forgalomból az adóbonokat. A Prazentul szerint az adóbonok bevonásának határidejét vagy 1937 március 1-re vagy április 1-re állapítják meg.

ROHAMOSAN EMELKEDIK AZ ALMA ÁRA. Londonból jelentik: Európa országainak almatermése ebben az évben, Romániát kivéve, általában gyenge volt s emiatt az európai almapiac az árak rohamosan emelkednek. Bucuresti jelentés szerint nagy a kereslet a román alma iránt és a napokban Franciaország is ajánlatot kért több belföldi gyümölcskereskedőtől, nagyobb mennyiségű alma szállítására. Tekintettel arra, hogy Románia az idén csak közepes almatermést ért el és a felesleges alma nagyrészt már novemberben elszállították — amikor a fagy még nem veszélyeztette a szállítást — s a még bennlevő felesleg nagyrésze is le van kötve, kevés alma kerülhet ezután külföldi szállításra.

Leégett a londoni kristálpalota.

Az utóbbi évek legborzalmasabb tűzvésze pusztított hétfőn este az angol fővárosban. A híres kristálpalota, eredetileg a nagy londoni kiállítások helye, majdnem porrá égett. Felvételünk a kristálpalotáról a tűzvész előtt készült.

SZÍNHÁZ

SZOMBATON KEZDTE MEG Szabadkai magyar színtársulata timișoara-i előadásait

Saját tud. Szabadkai timișoara-satumarei magyar színtársulata szombaton kezdte meg előadásait Timișoara-n. A társulat heti programja a következő:

Vasárnap délután 3 órákor: Csárdáskirálynő. Kálmán-operett. Olcsó helyárak. — Délután 6 órákor: Néma levente. Ujdonság másodszor. Rendes helyárak. — Este 9 órákor: Csavargóleány. Operett-premier. A timișoara-satumarei társulat operettgyűjtésének bemutatkozása. Rendes helyárak.

Hétfőn este 9 órákor: Csavargóleány. Operett-ujdonság másodszor. Rendes helyárak.

Kedden este 9 órákor: Méltóságos asszony. Ujdonság. Bemutató. Rendes helyárak.

Szerdán délután 6 órákor: Marica grófnő. Operett. Nagyon olcsó helyárak.

Csütörtök este 9 órákor: Csavargóleány. Operett-ujdonság harmadszor. Rendes helyárak.

Archiadetesek

Adás-vétel

Különbéle

jó állapotban lévő gyermekjátékok eladók — Ugyanott egy rödl és egy 10 vagy 12 éves gyermeknek való zöld síöltény is eladó. Oradea, Str. Regele Carol 19. szám. Chaura.

Többféle fajgalombok eladók. Oradea, Strada Episcopul Radu No. 11

Gebrüder

Stinngl zongora, rövid eladó. Oradea, Strada Sztaroveszky I. em. 9.

14 leveles filadendron fajtiszta kanári madarak eladók. Oradea, Str. Oltenia No. 8.

Eladó

férfi, női télikabát, utazó bőrönd, szobanövények, képek, 2 szines ágyterítő, könyvek. — Oradea, Str. Bratianu 61. szám.

Eladó

olcsón egy polituros ágy. Oradea, Strada Alexandri 32. emelet balra.

MAGAS

árért veszek aranyat, ezüstöt, briliántot bármilyen mennyiségben. HERBST ékszerész Oradea, Eul. "egeln" Ferdinand No. 3.

Eladó

teljesen jó állapotban lévő télikabát 12-13 éves fiúnak. Mártonffy, Oradea, Str. Densușianu 25. szám.

Jókarban

levő télikabát 10-12 éves fiú részére eladó. Oradea, Str. Barieri 5

Eladó

ebédlő kredenc, asztal és egy 6 kara szék. Oradea, Str. Pastar No. 37

Alkalmazás

Ünállóan

főzni tudó mindenek-sza kácsnó hosszabb bizonyítvánnyal felvétetik. Oradea, Str. Dimitrie Cantemir 57. szám.

Elszűlt a Szent László-nyomda Rt. kőnyomógépén Oradea, Str. Regele Carol II. No. 4

Gyermekszertől mindenek felvétetik jó bizonyítvánnyal. Cim: Oradea, Str. Sztaroveszky 17-a.

Mindenes

háztartásvezető állást keresek plébánián magános öreg urnát, vagy házaspárnál. Cim: Str. Pietroasă No. 12. Cluj.

Lakás

Kiadó

egy 2 és egy 3 szobás, fürdőszobás lakás, jan. vagy február 1-re. Oradea, Strada Nicolae Zsiga 14-a.

Kiadó

azonnal a központban 3 szoba, fürdőszobás magánház, olcsón. Ertekezni: a Katolikus Kőr háznagyánál.

Kiadó

kertes magánházban, különbejáratu csinosan berendezett butorozott szoba, fürdőszoba használatlalt vagy anélkül, december 15-re vagy január 1-ére. Oradea, Strada Petőfi 10. szám.

Világos,

utcai butorozott szoba a központban azonnalra kiadó. Oradea, Strada Duca S. I. em.

Két utcai szoba konyha és mellékhelyiségekből álló lakás kiadó. Oradea, Str. Leagănuși 12. sz.

Különbéle

Kifogástalan

minőségű elegans női és férfi cipő készül az „Apolló” cipőszalonban, Oradea, Reg. Ferdinand 12. sz. Ortopédia.

Idősebb

megbízható tisztességes asszony mindenféle házi munkát vállal elcséjére. Ferenc Jánosné, Oradea, Str. Decchal 32

Gyomorégés,

és gyomorsavtúltengés, emésztési zavarok, epe- baj ellen biztos hatású a Magotin gyomorpor. Ára 60 lei. Lerakat: Csanda gyógyszerár Oradea.